

"CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI" MƏHDUD
MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MÜDİRİCAT

Səhifə

"CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI" MƏHDUD
MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

"CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

**Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun
hazırlanmış İkin Maliyyə Hesabatları və
Müstəqil Auditorların Rəyi**
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

Əfəndiyyətin bəzəti bəzəti ilin bəzəti
İkin maliyyə hesabatları da bəzəti

Səhifə

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MÜNDƏRİCAT

	Səhifə
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ İLKİN MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI	1
MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ	2-4
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI:	
Maliyyə vəziyyəti haqqında ilkin hesabat	5
Məcmu gəlir haqqında ilkin hesabat	6
Kapitalda dəyişikliklər haqqında ilkin hesabat	7
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında ilkin hesabat	8
İlkin maliyyə hesabatları üzrə qeydlər	9-41

**İLKİN MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI
RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ**

Bu bəyannamə “CASPIAN FINANCE Bank Olmayan Kredit Təşkilatı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (bundan sonra “Cəmiyyət” adlandırılacaq) ilkin maliyyə hesabatları ilə bağlı rəhbərliyin və müstəqil auditorların göstərilən məsuliyyətlərini fərqləndirmək məqsədi ilə hazırlanmışdır.

Rəhbərlik 31 dekabr 2023-cü il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini, həmin tarixdə başa çatan il üzrə əməliyyatların nəticələri, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkətini özündə əks etdirən ilkin maliyyə hesabatlarının, hazırkı ilkin maliyyə hesabatlarının 3 saylı Qeydində təqdim olunan “Təqdimatın əsasları” bəndinə uyğun olaraq hazırlanması üzrə cavabdehdir. Bu Qeyd 31 dekabr 2024-cü il tarixinə Cəmiyyət MHBS əsasında ilk maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən 1 saylı MHBS əsasında MHBS-nin necə tətbiq olunduğu, o cümlədən qüvvəyə minməsi gözlənilən standartlar və şərtlər haqqında rəhbərliyin fərziyyələri, qəbul olunacaq siyasətlər daxildir.

İlkin maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıda göstərilənlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Uyğun mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və mütəmadi olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsədəuyğun təxminlərin və qərarların qəbul edilməsi;
- Maliyyə hesabatlarının MHBS-yə müvafiq hazırlanması və ya əgər hər hansı bir kənarlaşma varsa onun ilkin maliyyə hesabatlarında bəyan edilməsi və izahı; və
- Yaxın gələcəkdə Cəmiyyət işini normal şərtlər altında davam etdirdiyi halda, hesabat tarixinə ilkin maliyyə hesabatlarının fasiləsizlik prinsipi əsasında hazırlanması.

Rəhbərlik, həmçinin aşağıdakı məsələlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Cəmiyyət daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin işlənilib hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi;
- Cəmiyyətin ilkin maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun olaraq düzgün hazırlanması və Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat sisteminin təşkil edilməsi;
- Yerli mühasibat sisteminin Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi və mühasibat standartlarına uyğun olaraq təşkil edilməsi;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Cəmiyyətin aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması; və
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanunauyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə başa çatmış ilkin maliyyə hesabatları Cəmiyyətin Rəhbərliyi tərəfindən 22 may 2024-cü il tarixində dərc edilməsi üçün təsdiq edilmişdir.

Rəhbərlik adından:

Samir İsgəndərov
Direktor

22 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Hürü Salxayeva
Baş mühasib

22 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

“CASPIAN FINANCE Bank Olmayan Kredit Təşkilatı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Səhmdarlarına və Rəhbərliyinə:

Rəy

Biz “CASPIAN FINANCE Bank Olmayan Kredit Təşkilatı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (bundan sonra “Cəmiyyət” adlandırılacaq) 31 dekabr 2023-cü il və 1 yanvar 2023-cü il tarixlərinə təqdim edilən maliyyə vəziyyəti haqqında ilkin hesabatdan, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə məcmu gəlir haqqında ilkin hesabatdan, kapitalda dəyişikliklər haqqında ilkin hesabatdan və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında ilkin hesabatdan, habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, ilkin maliyyə hesabatlarına edilən qeydlərdən ibarət ilkin maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Bizim rəyimizə əsasən, 31 dekabr 2023-cü il və 1 yanvar 2023-cü il tarixlərinə bu ilkin maliyyə hesabatları Cəmiyyətin maliyyə mövqeyi, 31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə əməliyyatlarının nəticələri, kapitalda dəyişiklikləri və pul vəsaitlərinin hərəkətini, bu ilkin maliyyə hesabatlarının 31 dekabr 2024-cü il tarixinə Cəmiyyət MHBS əsasında ilkin maliyyə hesabatlarının tam dəstini hazırlayarkən 1 sayılı MHBS əsasında MHBS-nin necə tətbiq olunduğu, o cümlədən qüvvəyə minməsi gözlənilən standartlar və şərtlər haqqında rəhbərliyin gözləntiləri, qəbul olunacaq siyasətləri özündə əks etdirən 3 sayılı Qeydində təqdim olunan “Təqdimatın əsasları” bəndinə uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından düzgün şəkildə əks etdirir.

Rəy üçün Əsaslar

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun olaraq aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın “İlkin Maliyyə Hesabatlarının Auditini üzrə Auditorların Məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika məcəlləsinin” (MBESS məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə, eləcə də MBESS məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

İzahedici Paraqraf

Biz, MHBS-yə uyğun tərtib edilmiş ilkin maliyyə hesabatlarına əlavə edilmiş 3 sayılı Qeydə diqqət yetiririk. Bu Qeyd MHBS-yə uyğun tərtib edilmiş ilkin maliyyə hesabatlarına MHBS-yə uyğun tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarının tam dəstini təşkil etməzdən əvvəl düzəlişlərin edilməsi tələb oluna biləcəyi ehtimalını izah edir. Bundan əlavə, biz, MHBS-yə uyğun olaraq Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinin, əməliyyatların nəticələrinin və pul vəsaitlərinin hərəkətinin ədalətli şəkildə təqdimatını MHBS üzrə müqayisəli maliyyə məlumatları və izahedici qeydlər ilə yalnız maliyyə hesabatlarının tam toplusunun təmin edə biləcəyinə diqqət yetiririk. Bu məsələ ilə bağlı rəyimiz şərti deyildir.

İlkin Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin və İdarəetmə Səlahiyyətləri verilmiş Şəxslərin Məsuliyyəti

Rəhbərlik Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun hazırlanmış ilkin maliyyə hesabatlarının, 31 dekabr 2024-cü il tarixinə MHBS əsasında maliyyə hesabatlarının tam toplusunu ilk dəfə hazırlayarkən, standartlar və şərtlər haqqında effektiv olması gözlənilən ehtimallar və tətbiq edilməsi gözlənilən qaydalar da daxil olmaqla, 1 sayılı MHBS əsasında MHBS-nin necə tətbiq edildiyini əks etdirən və 3 sayılı Qeyddə göstərilən “Təqdimatın əsasları” üzrə MHBS əsasında ilkin maliyyə hesabatları ilə uyğun hazırlanması və təqdim olunması üzrə məsuliyyət daşıyır. Rəhbərlik eyni zamanda ilkin maliyyə hesabatlarının hazırlanması ilə əlaqədar, saxtakarlıq və ya səhvlərdən qaynaqlanan əhəmiyyətli təhriflərin qarşısının alınması məqsədi ilə rəhbərliyin zəruri hesab etdiyi daxili nəzarət sisteminin təşkil edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

MHBS-yə uyğun hazırlanmış ilkin maliyyə hesabatları tərtib edildikdə, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı, yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İdarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatları prosesinə nəzarət etmək üçün məsuliyyət daşıyır.

İlkin Maliyyə Hesabatlarının Auditi üzrə Auditorların Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz ilkin maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimizi özündə əks etdirən auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlik də əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olduğu hallarda, BAS-a uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə hazırlanmış maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda əhəmiyyətli hesab edilir.

Audit zamanı biz BAS-ın tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi peşəkar mühakimə tətbiq edir və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz, həmçinin:

- İlkin maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edərək qiymətləndirir, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirərək həyata keçirir və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib olan audit sübutları əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifləri aşkarlamamaq riski xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifləri aşkarlamamaq riskindən daha yüksəkdir, çünki saxtakarlıq, sözləşmə, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Cəmiyyətin daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun olan audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması üçün daxili nəzarət sistemi barədə anlayış əldə edirik;
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məqsədəuyğunluğunu qiymətləndiririk;
- Mühasibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutları əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisə və ya şərtlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığına dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməli və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixində əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Bununla belə, gələcək hadisə və ya şərtlər Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipi əsasında fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər;

- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, ilkin maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin ilkin maliyyə hesabatlarında ədalətli şəkildə təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddəti, habelə əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarət sistemində aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında idarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslərə məlumat veririk.

Baker Tilly Azərbaycan

22 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

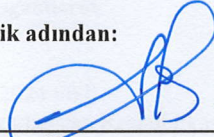
“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

**MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA İLKİN HESABAT
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ**

(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il	1 yanvar 2023-cü il
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	9	4,730,736	300,000
Müştərilərə verilmiş kreditlər	10	54,884	-
Əmlak və avadanlıqlar	11	82,628	-
Əmlak və avadanlıqlar üzrə avans ödənişləri		8,996	-
Təxirə salınmış vergi aktivi	12	33,296	-
Digər aktivlər		1,874	-
CƏMİ AKTİVLƏR		4,912,414	300,000
ÖHDƏLİKLƏR			
Əlaqəli tərəfə ödəniləcək məbləğ	13	28,500	-
Digər öhdəliklər	14	17,099	-
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		45,599	-
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	15	5,000,000	300,000
Yığılmış zərər		(133,185)	-
CƏMİ KAPİTAL		4,866,815	300,000
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		4,912,414	300,000

Rəhbərlik adından:

Samir İsgəndərov
Direktor

22 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Hürü Salxayeva
Baş mühasib

22 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-41-ci səhifələrdəki qeydlər hazırkı ilkin maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

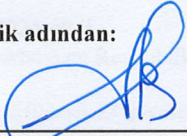

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDIT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MƏCMU GƏLİR HAQQINDA İLKİN HESABAT
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il tarixində başla çatmış il üzrə
Faiz gəliri	16	270
Ehtimal olunan kredit zərərləri	10	(816)
Ümumi və inzibati xərclər	17	(165,935)
Mənfəət vergisindən əvvəl zərər		(166,481)
Mənfəət vergisi gəliri	12	33,296
İl üzrə xalis zərər		(133,185)
İl üzrə cəmi məcmu zərər		(133,185)

Rəhbərlik adından:

Samir İsgəndərov
Direktor

22 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Hürü Salxayeva
Baş mühasib

22 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-41-ci səhifələrdəki qeydlər hazırkı ilkin maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

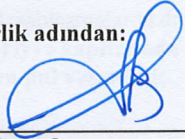

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA İLKİN HESABAT
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

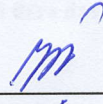
	Nizamnamə kapitalı	Yığılmış zərər	Cəmi kapital
1 yanvar 2023-cü il	<u>300,000</u>	<u>-</u>	<u>300,000</u>
Səhmdar kapitalında artım	4,700,000	-	4,700,000
İl üzrə cəmi məcmu zərər	<u>-</u>	<u>(133,185)</u>	<u>(133,185)</u>
31 dekabr 2023-cü il	<u>5,000,000</u>	<u>(133,185)</u>	<u>4,866,815</u>

Rəhbərlik adından:

Samir İsgəndərov
Direktor

22 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Hürü Salxayeva
Baş mühasib

22 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-41-ci səhifələrdəki qeydlər hazırkı ilkin maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

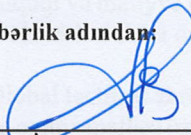

**“CASPIAN FINANCE MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ” BANK OLMAYAN
KREDİT TƏŞKİLATI**

**PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA İLKİN HESABAT
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)**

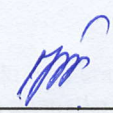
	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ:		
Mənfəət vergisindən əvvəl zərər		(166,481)
Mənfəət vergisindən əvvəlki zərərin xalis pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə üzlaşdirilməsi üzrə düzəlişlər:		
Ehtimal olunan kredit zərərləri	10	816
Köhnəlmə xərcləri	11	1,281
Hesablaşmalarda dəyişiklik		(270)
Dövriyyə kapitalında dəyişikliklərdən əvvəlki əməliyyat fəaliyyətləri üzrə daxil olan pul vəsaitləri:		(164,654)
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində dəyişikliklər:		
Müştərilərə verilən kreditlərdə dəyişikliklər		(55,430)
Digər aktivlərdə dəyişikliklər		(1,874)
Digər öhdəliklərdə dəyişikliklər		17,099
Əməliyyat fəaliyyətinə yönələn xalis pul vəsaitləri		(204,859)
İNVESTİSIYA FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ:		
Əmlak və avadanlıqların satın alınması		(92,905)
İnvestisiya fəaliyyətlərində istifadə olunan xalis pul vəsaitləri		(92,905)
MALİYYƏLƏŞDİRMƏ FƏALİYYƏTLƏRİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ:		
Səhmdarlar tərəfindən daxilolmalar		4,700,000
Əlaqəli tərəflərdən borc alınmış vəsaitlər üzrə daxilolmalar		28,500
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə xalis pul vəsaitləri		4,728,500
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVIVALENTLƏRİ ÜZRƏ XALIS ARTIM		4,430,736
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVIVALENTLƏRİ, <i>ilin əvvəlinə</i>	9	300,000
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVIVALENTLƏRİ, <i>ilin sonuna</i>	9	4,730,736

Rəhbərlik adından:

Samir İsgəndərov
Direktor

22 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Hürü Salxayeva
Baş mühasib

22 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-41-ci səhifələrdəki qeydlər hazırkı ilkin maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

1. GİRİŞ

“CASPIAN FINANCE Bank Olmayan Kredit Təşkilatı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti 29 noyabr 2022-ci il tarixində 1308064481 (VÖEN) qeydiyyat nömrəsi ilə qeydiyyatla alınmışdır. Cəmiyyətin əsas fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasında mikro, kiçik və orta biznes nümayəndələrinə və fiziki şəxslərə kreditlərin verilməsi də daxil olmaqla maliyyə xidmətləri göstərməkdən ibarətdir. Cəmiyyətin fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı (“ARMB”) tərəfindən tənzimlənir və biznes funksiyaları bank olmayan kredit təşkilatının ARMB tərəfindən məhdud bank əməliyyatları üçün verilmiş “BKT-46” nömrəli lisenziyası əsasında həyata keçirilir.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə Cəmiyyətin təsdiq olunmuş, buraxılmış və nominal dəyəri 1,000 AZN olan tam ödənilmiş 5,000 ədəd adi səhmləri olmuşdur (1 yanvar 2023-cü il tarixinə Cəmiyyətin təsdiq olunmuş, buraxılmış və nominal dəyəri 1,000 AZN olan 300 ədəd adi səhmləri olmuşdur). Cəmiyyətin nəzarətədiçi tərəfi Bənövşə Məmmədovadır.

Cəmiyyətin hüquqi ünvanı Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, AZ1065, Yasamal rayonu B.Bağirova küçəsi 15 ünvanıdır.

31 dekabr 2023-cü il və 1 yanvar 2023-cü il tarixlərinə Cəmiyyətin səhmdar strukturu aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il, %	1 yanvar 2023-cü il, %
Bənövşə Məmmədova	90	95
Məntiq Şahbazov	5	5
Ziyafət İsgəndərova	5	-
Cəmi	100	100

2. CƏMIYYƏTİN ƏMƏLİYYAT MÜHİTİ

Cəmiyyətin əməliyyatları Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilir. Cəmiyyət inkişaf etməkdə olan bazarın xüsusiyyətlərini özündə əks etdirən Azərbaycanın iqtisadi və maliyyə bazarları ilə qarşılıqlı fəaliyyət göstərir. Hüquq, vergi və tənzimləyici strukturlar daimi inkişafdadır, bununla belə mütəmadi olaraq yeni şərtlərə, dəyişikliklərə məruz qalırlar, bu isə öz növbəsində digər hüquqi və maliyyə çətinlikləri ilə birlikdə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən müəssisələrin üzləşdiyi problemləri daha da gücləndirir.

Qlobal təchizat zəncirinin pozulması, Rusiya Federasiyası və Ukrayna arasındakı münaqişə, eləcə də əmtəə malları üzrə artan istehlak tələbi əmtəə mallarının artan qiymətləri də daxil olmaqla 2022-ci ildə qlobal iqtisadiyyata önəmli inflyasiya təzyiqlərinin yaranması ilə nəticələnmişdir. Brent markalı neftin 2022-ci ildə 1 barel üçün orta qiyməti 101 ABŞ dolları ilə müqayisədə, 2023-cü ildə orta hesabla 83 ABŞ dolları təşkil etmişdir. Rusiyadan ixrac olunan xam neftin Avropa İttifaqından kənar bazarlara çıxması və qlobal xam neft tələblərinin gözləntilərinin aşağı düşməsi səbəbindən qlobal bazarlar yeni ticarət dinamikasına uyğunlaşmışdır.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

2015-2016-cı illərdə Azərbaycan manatının dəyərdən düşməsi biznes mühitində ciddi qeyri-müəyyənliklərə səbəb olmuşdur, bu səbəbdən hökumət son 7 ildə sabit məzənnəni qorumaq üçün bütün lazımi tədbirləri həyata keçirmişdir. Nəticə etibarilə, global neft qiymətlərində baş verən davamlı dəyişikliklər yerli valyutaya təsir göstərməmiş və bu səbəbdən, bu biznes mühitində qeyri-müəyyənliklərin artmasına səbəb olmamışdır.

Azərbaycan iqtisadiyyatı ötən ilin yanvar-dekabr ayları ərzində mövcud olmuş 4.6% artım ilə müqayisədə, 2023-cü ilin eyni dövrü üzrə 1.1% inkişaf etmişdir. Qeyri-neft və qaz sektoru 3.7% artdığı halda, neft və qaz sektorunda 1.7% azalma müşahidə olunmuşdur. İstehsal sahəsi üzrə ən böyük irəliləyiş sənaye (40.5%) və pərakəndə ticarət (10%) sahələri üzrə qeydə alınmışdır. Nəqliyyat və saxlanma (6.2%) və inşaat (6.2%) sahələri üzrə əlavə artım qeydə alınmışdır.

Qarabağ regionunda atəşkəs razılaşmasının davam etməsi biznes mühitinə də müsbət təsir göstərir, çünki investisiyaların cəlb edilməsi və işğaldan azad edilmiş ərazilərin inkişafı üçün hökumət tərəfindən həyata keçirilən bir sıra layihələr mövcuddur.

ÜDM 2022-ci ilə müqayisədə 2023-cü ildə 1.1% artaraq 123 milyard AZN məbləğinə (72.4 milyard ABŞ dolları) çatmışdır. Dövlət Gömrük Komitəsinin statistikasına əsasən 2023-cü ilin on bir ayı ərzində Azərbaycan Respublikasının xarici ticarət dövriyyəsi təqribən 51.2 milyard ABŞ dollarına çatmışdır. Bu məbləğin 33.9 milyard ABŞ dolları ixrac olunan məhsulların, 17.3 milyard ABŞ dolları isə idxal olunan məhsulların payına düşmüşdür.

Beynəlxalq kredit reyting agentlikləri mütəmadi olaraq Azərbaycan Respublikasının kredit reytingini qiymətləndirirlər. “Fitch” və “S&P” Azərbaycan Respublikasının reytingini “BB+” olaraq qiymətləndirmişdir. “Moody’s Investors Service” ölkə üçün “Ba1” kredit reytingini təyin etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının gələcək iqtisadi inkişafı vergi, hüquqi, qanunverici və siyasi sahədə irəliləyişlər ilə yanaşı, hökumət tərəfindən həyata keçirilən iqtisadi, maliyyə və monetar tədbirlərdən də asılıdır. Rəhbərlik iqtisadi mühitdə baş verən hadisələrin Cəmiyyətin əməliyyatlarına təsirini və nəticə etibarilə bunun Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinə necə təsir edəcəyini proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil.

3. ƏHƏMIYYƏTLİ UÇOT SİYASƏTLƏRİ

Cəmiyyətin maliyyə ili dekabr ayının son günündə başa çatır. Ötən illər ərzində hesabatlar Azərbaycan Respublikasının Ümumi Qəbul olunmuş Mühəsibat Uçotu Prinsipləri (“AZ ÜQMP”) əsasında hazırlanmışdır. 1 yanvar 2023-cü il tarixindən etibarən Cəmiyyət ilkin maliyyə hesabatlarını Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları (“MHBS”) əsasında hazırlayır.

İlkin maliyyə hesabatları cari hesabat tarixinə dərc olunmuş MHBS əsasında hazırlanmışdır və 31 dekabr 2024-cü il tarixinə tətbiq olunması gözlənilir. Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları Beynəlxalq Mühəsibat Uçotu Standartları Şurası (“BMUSS”) və Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına Şərhlər Komitəsi (“MHBSŞK”) tərəfindən təqdim olunan şərhlər əsasında yoxlamalara və ya mümkün düzəlişlərə tabe olduğundan, dəyişikliklərin tətbiq olunması gözləniləndir. Qeyd olunan dəyişikliklər tətbiq olunduğu halda, ilkin maliyyə hesabatları zəruri qaydada yenilənərək təqdim olunacaqdır.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Təqdimatın əsasları

MHBS-nin tətbiq olunduğu ilk tarix

Cəmiyyətin ilkin maliyyə hesabatları yuxarıda qeyd olunan tarixdə dərc olunmuş və qəbul edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları (“MHBS”) əsasında hazırlanmışdır.

MHBS-nin ilk dəfə tətbiq edilmə qaydaları 1 sayılı “MHBS-nin ilk dəfə tətbiq edilməsi” standartında təsbit olunmuşdur. 1 sayılı MHBS-yə əsasən müəssisə, Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları üzrə maliyyə hesabatlarının ilk tam dəstini hazırlayarkən hesabat tarixinə qüvvədə olan hər bir MHBS-yə riayət etməlidir. Ümumi prinsip olaraq, 1 sayılı MHBS hesabat tarixində qüvvədə olan standartları retrospektiv olaraq tətbiq etməyi tələb edir.

Lakin bəzi sahələrdə, xüsusilə də müəyyən əməliyyatların nəticəsi təyin edildikdən sonra retrospektiv tətbiqin rəhbərliyin qərar qəbul etməsini tələb etdiyi hallarda, retrospektiv tətbiq qadağan edilir. Bundan əlavə, MHBS-nin tam retrospektiv tətbiqi ilə bağlı bir sıra məhdud güzəştlər, uyğunluq dəyəri ilkin maliyyə hesabatının istifadəçilərinə verilən faydalardan artıq olduğu halda verilir. Güzəştlər aşağıdakılara bölünür:

- Məcburi güzəştlər;
- Məcburi olmayan güzəştlər.

Cəmiyyət bütün məcburi güzəştləri tətbiq etmişdir.

Təqdimat meyarlarının digər əsasları

Hazırkı ilkin maliyyə hesabatları əksi qeyd edilmədiyi halda Azərbaycan manatı (“AZN”) ilə təqdim edilmişdir. İlk maliyyə hesabatları tarixi dəyər prinsipləri əsasında hazırlanmışlar.

Cəmiyyətin funksional valyutası fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutasıdır. Cəmiyyətin funksional valyutası Azərbaycan manatıdır.

Fasiləsizlik prinsipi

Hazırkı ilkin maliyyə hesabatı Cəmiyyətin yaxın gələcəkdə fəaliyyətini fasiləsizlik prinsipi əsasında davam etdirəcəyi ehtimalı nəzərə alınaraq hazırlanmışdır.

Rəhbərlik hesab edir ki, Cəmiyyət yaxın gələcəkdə ləğv olunmasına, fəaliyyətini dayandırmağa və ya Azərbaycan Respublikasının qanunları və ya normativ aktları əsasında kreditlərə qarşı müdafiə axtarışına istək və ya ehtiyac olmadan fəaliyyətini davam etdirəcək.

Buna görə, aktivlər və öhdəliklər adi fəaliyyətin gedişində Cəmiyyətin aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olduğu fərziyyəsi ilə hesabatlarda əks etdirilmişdir. Bəzi maliyyə hesabatları standartları rəhbərlik tərəfindən Cəmiyyətin davamlılıq prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələbləri və nəzərə alınmalı olan müəyyən məsələləri və fasiləsizlik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesabatlara daxil edilməsini əhatə edir.

Rəhbərlik tərəfindən fasiləsiz fəaliyyət fərziyyəsinin qiymətləndirilməsi mahiyyət etibarını ilə qeyri-müəyyən olan hadisələrin və ya şərtlərin gələcək nəticələri haqqında müəyyən bir zamanda mühakimə yürütməyi əhatə edir.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə nağd pul vəsaitləri, banklarda yerləşdirilmiş depozit hesablar və ödəmə müddəti üç ay və ya daha az olan digər qısamüddətli yüksək likvidliyə malik investisiyalar daxildir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya dəyərində uçota alınır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya dəyərində uçota alınır, çünki: (i) onlar müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin toplanması möplanmas saxlanılır və həmin pul vəsaitləri YƏMFÖ-nü təmsil edir və (ii) onlar MZVƏD-də uçota alınmır.

Maliyyə alətləri

Cəmiyyət müqaviləyə əsasən maliyyə aləti üzrə öhdəlik daşıyan tərəf çevrildiyi zaman maliyyə aktivini və maliyyə öhdəliyini maliyyə vəziyyəti haqqında ilkin hesabatda tanıyır. Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə ölçülür. İlkin tanınma zamanı, maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin satın alınması və ya buraxılması ilə bağlı bütün birbaşa əməliyyat xərcləri (mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərdə tanınan maliyyə aktiv və öhdəlikləri istisna olmaqla) müvafiq olaraq maliyyə aktivinin ədalətli dəyərində əlavə edilir və ya maliyyə öhdəliyinin ədalətli dəyərindən çıxılır.

Mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərdə tanınan maliyyə aktiv və öhdəliklərinin satın alınması ilə bağlı birbaşa əməliyyat xərcləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivlərinin müntəzəm şəkildə satın alınması və ya satılması alqı-satqı tarixi əsasında tanınır və ya tanınmasına xitam verilir. Bütün tanınmış maliyyə aktivləri sonradan, maliyyə aktivlərinin təsnifatına əsasən, amortizasiya edilmiş dəyərdə və ya ədalətli dəyərdə bütünlüklə ölçülür.

Maliyyə aktivlərinin təsnifatı

Aşağıdakı şərtlərə cavab verən borc alətləri sonradan amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür:

- Maliyyə aktivini müqavilə üzrə pul vəsaitləri axınına toplamaq üçün maliyyə aktivlərini saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli daxilində saxlanılır; və
- Maliyyə aktivini üzrə müqavilə şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə əsas məbləğ və ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə faizlərin ödənilməsinə nəzərdə tutan pul vəsaitlərinin yaranmasına səbəb olur.

Aşağıdakı şərtlərə cavab verən borc alətləri sonradan digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülür (DMGVƏD):

- Maliyyə aktivini müqavilə üzrə pul vəsaitləri axınının toplanması və maliyyə aktivlərinin satışı məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Maliyyə aktivini üzrə müqavilə şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə əsas məbləğ və ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə faizlərin ödənilməsinə nəzərdə tutan pul vəsaitlərinin yaranmasına səbəb olur.

Adətən, bütün digər maliyyə aktivləri sonradan mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülür (MZVƏD).

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Yuxarıda göstərilənlərə baxmayaraq, Cəmiyyət maliyyə aktivinin ilkin tanınmasında aşağıdakı qəti seçimi/təyinatı həyata keçirə bilər:

- Müəyyən meyarlar qarşılandığında, Cəmiyyət kapital investisiyasının ədalətli dəyərindəki sonrakı dəyişikliklərin digər məcmu gəlirdə təqdimatı üçün qəti tədbirlər həyata keçirə bilər; və
- Cəmiyyət uçot sistemində uyğunsuzluğu aradan qaldırmaq və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltmaq məqsədilə, amortizasiya edilmiş maya dəyərində və ya DMGVƏD ölçülmə meyarlarına cavab verən borc investisiyasını əks keçid etməmək şərti ilə MZVƏD-də təyin edə bilər.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi

Cəmiyyət aktivin portfel səviyyəsində saxlandığı biznes modelinin məqsədini qiymətləndirir, çünki bu, biznesin idarə olunması və məlumatların rəhbərliyə təqdim edilməsi üsulunu daha düzgün şəkildə əks etdirir. Bu zaman aşağıdakı məlumatlar nəzərə alınır:

- portfel üçün müəyyən edilmiş siyasətlər və məqsədlər, həmin siyasətlərin praktikada tətbiqi. Xüsusilə rəhbərliyin strategiyasının müqavilə üzrə faiz gəlirlərinin əldə edilməsinə, xüsusi faiz dərəcəsi profilinin saxlanmasına, maliyyə aktivlərinin müddətinin həmin aktivləri maliyyələşdirən öhdəliklərin müddətinə uyğunlaşdırılmasına və ya aktivlərin satışı vasitəsilə pul axınlarının realizasiyasına fokuslanıb-fokuslanmaması;
- portfelin göstəricilərinin necə qiymətləndirilməsi və Cəmiyyətin rəhbərliyinə necə çatdırılması;
- biznes modelinin (və həmin biznes modeli çərçivəsində saxlanılan maliyyə aktivlərinin) performansına təsir edən risklər və bu risklərin necə idarə olunması;
- biznesin menecerlərinin necə mükafatlandırılması – məsələn, mükafatlandırma idarə olunan aktivlərin ədalətli dəyərindən və ya toplanmış pul axınlarından asılıdır; və
- əvvəlki dövrlərdə satışların tezliyi, həcmi və müddəti, bu satışların səbəbləri və gələcək satış fəaliyyəti barədə gözləntilər. Bununla belə, satış fəaliyyəti barədə məlumat ayrıca deyil, maliyyə aktivlərinin idarə olunması üzrə məqsədinə necə nail olunmasının və pul axınlarının necə realizasiya edilməsinin ümumi qiymətləndirilməsi çərçivəsində nəzərə alınır.

Müqavilə üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri olub-olmamasının qiymətləndirilməsi

Bu qiymətləndirmənin məqsədləri üçün “əsas məbləğ” dedikdə, ilkin tanınma zamanı maliyyə alətinin ədalətli dəyəri nəzərdə tutulur. “Faiz” dedikdə, pulun zaman dəyəri, müəyyən dövr ərzində ödənilməmiş əsas məbləğlə bağlı kredit riski və digər əsas kredit riskləri və xərcləri (məs. likvidlik riski və inzibati xərclər), eləcə də mənfəət marjası üçün ödəniş nəzərdə tutulur.

Müqavilə üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri olub-olmamasının qiymətləndirilməsində Cəmiyyət alətin müqavilə şərtlərini nəzərə alır. Bu qiymətləndirmə maliyyə aktivində həmin aktivin bu şərtə əməl etməməsi ilə nəticələnən, müqavilə üzrə pul axınlarının müddəti və ya məbləğini dəyişə bilən müqavilə şərtinin olub-olmamasını əhatə edir. Qiymətləndirmə zamanı Cəmiyyət aşağıdakıları nəzərə alır:

- pul axınlarının məbləği və müddətini dəyişəcək şərti hadisələr;
- kapitalın borca nisbətini xüsusiyyətləri;

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

- vaxtından əvvəl ödəniş və müddətin uzadılma şərtləri;
- Cəmiyyətin iddiasını müəyyənləşdirilmiş aktivlərdən pul axınlarına məhdudlaşdıran şərtlər (məs. repressiv aktivlər); və
- pulun zaman dəyəri üzrə ödənişi dəyişən xüsusiyyətlər – məs. faiz dərəcələrinin mütəmadi olaraq yenilənməsi.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnifatı

Maliyyə aktivləri Cəmiyyətin maliyyə aktivlərini idarə etməsi üzrə biznes modelini dəyişməsindən sonrakı dövr istisna olmaqla, ilkin tanınmadan sonra yenidən təsnif edilmir. Yenidən təsnifləşdirmə perspektiv təsire malikdir.

Amortizasiya olunmuş dəyər və effektiv faiz dərəcəsi metodu

Effektiv faiz dərəcəsi metodu borc alətinin amortizasiya olunmuş dəyərinin hesablanması və faiz gəlirinin müvafiq dövr üzrə bölgüsü üsuludur. Satın alınmış və ya əldə edilmiş kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivlərindən (yəni ilkin tanınma zamanı dəyərsizləşmiş aktivlər) başqa effektiv faiz dərəcəsi, ehtimal olunan kredit zərərləri istisna olmaqla borc alətinin nəzərdə tutulan müddəti və ya uyğun olduğu halda daha qısa müddət ərzində hesablanmış gələcək nağd pul daxilolmalarını (o cümlədən effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edən ödənilmiş, yaxud alınmış bütün haqlar, ödənişlər, əməliyyat xərcləri və digər mükafatlar və ya endirimlər) ilkin tanınma anında ümumi balans dəyərində diskontlaşdıran dəqiq dərəcədir.

Satın alınmış və ya əldə edilmiş kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün, kreditlə tənzimlənən effektiv faiz dərəcəsi, gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini, ehtimal olunan kredit zərərləri daxil olmaqla, ilkin tanınma zamanı borc alətinin amortizasiya olunmuş dəyərində diskontlaşdırılmaqla hesablanır.

Maliyyə aktivinin amortizasiya olunmuş dəyəri ilkin tanınmada maliyyə aktivinin əsas ödəniş çıxılmaqla, hər hansı zərər üzrə düzəliş edilməklə həmin ilkin dəyər ilə ümumi dəyər arasındakı fərq üzrə effektiv faiz dərəcəsinə istifadə etməklə məcmu amortizasiya əlavə olunmaqla, maliyyə aktivinin ölçüldüyü dəyərdir. Maliyyə aktivinin ümumi balans dəyəri hər hansı bir zərər ehtiyatına düzəliş edilməzdən əvvəl maliyyə aktivinin amortizasiya olunmuş dəyəri hesab olunur.

Faiz gəliri daha sonra amortizasiya edilmiş dəyər və DMGVƏD ilə qiymətləndirilən borc alətlərinin effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə edilməklə tanınır. Satın alınmış və ya əldə edilmiş kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri istisna olmaqla, maliyyə aktivləri üçün, faiz gəliri sonradan kredit üzrə dəyərsizləşməyə məruz qalmış maliyyə aktivləri istisna olmaqla, maliyyə aktivinin ümumi balans dəyərində effektiv faiz dərəcəsi metodunu tətbiq etməklə hesablanır. Sonradan kredit üzrə dəyərsizləşməyə məruz qalmış maliyyə aktivləri üçün faiz gəlirləri effektiv faiz dərəcəsi metodunu maliyyə aktivinin amortizasiya olunmuş dəyərində tətbiq etməklə tanınır.

Əgər sonrakı hesabat dövrlərində kredit üzrə dəyərsizləşməyə məruz qalmış maliyyə aləti üzrə kredit riski maliyyə aktivinin artıq kredit üzrə dəyərsizləşməyə məruz qalmamasına səbəb olursa, faiz gəlirləri effektiv faiz dərəcəsi metodunu maliyyə aktivinin ümumi balans dəyərində tətbiq etməklə tanınır.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Cəmiyyətin maliyyə aktivlərinin əksəriyyəti daha sonra amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülmüş maliyyə aktivləri kimi təsnif edilmişdir. Cəmiyyətin maliyyə öhdəlikləri daha sonra amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülmüş maliyyə öhdəlikləri kimi təsnif edilmişdir. Cəmiyyət mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülmüş hər hansı maliyyə öhdəliklərinin təsnifatını seçmir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət MZVƏD ilə qiymətləndirilməyən aşağıdakı maliyyə alətləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri (EOKZ) üçün zərər ehtiyatlarını tanıyır:

- borc alətləri olan maliyyə aktivləri;
- buraxılmış kredit öhdəlikləri.

12 aylıq EOKZ hesabat tarixindən sonra 12 ay ərzində maliyyə alətinin defolt hadisəsindən yaranan ümumi EOKZ-də payıdır. 12 aylıq EOKZ kimi tanınan maliyyə alətləri “1-ci Mərhələ” maliyyə alətləri adlandırılır.

Ömürlük EOKZ maliyyə alətinin gözlənilən müddəti ərzində mümkün bütün defolt hadisələrindən yaranan EOKZ-dir. Ömürlük EOKZ kimi tanınan maliyyə alətləri ilkin tanınmadan sonra kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artıqda, lakin maliyyə alətləri kredit üzrə dəyərsizləşmədikdə “2-ci Mərhələ” maliyyə alətləri, maliyyə alətləri kredit üzrə dəyərsizləşdikdə isə “3-cü Mərhələ” maliyyə alətləri adlandırılır.

EOKZ-nin ölçülməsi

EOKZ kredit zərərlərinin ehtimal əsasında ölçülən qiymətləndirilməsidir. O, aşağıdakı şəkildə ölçülür:

- hesabat tarixində kredit üzrə dəyərsizləşməmiş maliyyə aktivləri: bütün gözlənilən əldə edilməmiş pul vəsaitlərinin cari dəyəri (yəni müqavilə əsasında müəssisəyə ödənilməli pul axınları ilə Cəmiyyətin əldə etməyi gözlədiyi pul axınları arasındakı fərq);
- hesabat tarixində kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri: ümumi balans dəyəri ilə ehtimal olunan gələcək pul axınlarının cari dəyəri arasındakı fərq.

Kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri

Hər hesabat tarixində Cəmiyyət amortizasiya edilmiş dəyerdə hesablanmış maliyyə aktivlərinin kredit üzrə dəyərsizləşmiş olub-olmadığını qiymətləndirir. Maliyyə aktivini onun gələcək pul axınlarına mənfəət təsir göstərən bir və ya daha çox hadisə baş verdikdə “kredit üzrə dəyərsizləşmiş” olur.

Maliyyə aktivinin kredit üzrə dəyərsizləşməsinin sübutlarına aşağıdakı müşahidə edilən bilən məlumatlar daxildir:

- borcalan Cəmiyyətə olan hər hansı əhəmiyyətli kredit ödənişinin vaxtını 90 gündən çox gecikdirir;
- bank hesabından istifadədə məhdudiyətlər və ya banklarda depozit və yatırımlar üzrə gecikmiş ödənişlər 7 gündən çox çəkir.
- borcalanın mühüm maliyyə çətinliyi ilə üzləşməsi.
- Cəmiyyətin əks təqdirdə nəzərdən keçirməyəcəyi şərtlərlə kreditin restrukturizasiyası.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Borcalanın maliyyə vəziyyətinin pisləşməsinə görə şərtləri yenidən razılaşıdırılmış kredit, müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin ödənilməyəcəyi riskinin əhəmiyyətli dərəcədə azaldığı və dəyərsizləşmənin başqa əlamətlərinin olmadığı hallar istisna olmaqla, kredit üzrə dəyərsizləşmiş sayılır. Əlavə olaraq, ödənişi 90 gündən çox gecikdirilmiş pərakəndə kredit, kredit üzrə dəyərsizləşmiş sayılır.

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda EOKZ üzrə ehtiyatın təqdim edilməsi

Amortizasiya olunmuş dəyərə ölçülən maliyyə aktivləri üçün EOKZ üzrə zərər ehtiyatları maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aktivlərin ümumi balans dəyərindən çıxılma kimi təqdim olunur.

Borcların silinməsi

Müştərilərə verilmiş kreditlər maliyyə aktivini tam və ya qismən bərpa etmək üçün əsaslı gözlənti olmadığı təqdirdə silinir. Bu, adətən, Cəmiyyət borcalanın silinməsi nəzərdə tutulan məbləği ödəmək üçün kifayət qədər pul vəsaiti yaradacaq aktivləri və ya gəlir mənbəyinin olmadığını müəyyən etdikdə baş verir. Bu qiymətləndirmə fərdi aktiv səviyyəsində həyata keçirilir.

Əvvəl silinmiş borcların bərpası mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda “ehtimal olunan zərərləri”nə daxil edilir.

Silinmiş maliyyə aktivləri ödənilməli məbləğlərin bərpası üzrə Cəmiyyət prosedurlarına əməl etmək məqsədilə hüquqi tədbirlərin predmeti olaraq qalır.

Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Ədalətli dəyər ölçülmə tarixində bazar iştirakçıları arasında intizamlı əməliyyatda aktivi satmaq üçün qəbul edilmiş və ya öhdəliyi ötürmək üçün ödəniləcək qiymətdir. Ədalətli dəyərin ölçülməsinə əsasən, aktivin satılması və ya öhdəliyin ötürülməsi üzrə əməliyyat:

- aktiv və ya öhdəlik üçün əsas bazarda; və ya
- əsas bazarın yoxluğu şəraitində aktiv və ya öhdəlik üçün ən əlverişli bazarda baş verir.

Əsas bazar və ya ən əlverişli bazar Cəmiyyət tərəfindən əlçatan olmalıdır. Aktiv və ya öhdəliyin ədalətli dəyərinin ölçülməsində bazar iştirakçıların öz iqtisadi maraqlarına uyğun hərəkət etdiklərini nəzərə alaraq aktiv və ya öhdəliklərin ədalətli dəyərini müəyyənləşdirərkən istifadə etdikləri mülahizələrdən istifadə edilir.

Qeyri-maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyəri ölçülərkən bazar iştirakçısının aktivin ən çox və ən yaxşı istifadə tətbiqindən yararlanmaqla ondan istifadə etmək və ya onu, aktivin ən çox və ən yaxşı istifadə tətbiqindən yararlanan başqa bazar iştirakçısına satmaq yolu ilə iqtisadi mənfəəti artırmaq bacarığı nəzərə alınır.

Cəmiyyət həmin şəraitdə müvafiq olan və ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün mövcud olan məlumatlar üzrə müvafiq müşahidə edilən gəlirlərin istifadəsini artıran və müşahidə edilə bilməyən gəlirlərin istifadəsini azaldan qiymətləndirmə üsullarından istifadə edir.

Ədalətli dəyəri ilkin maliyyə hesabatında ölçülən və ya açıqlanan bütün aktiv və öhdəliklər aşağıda təsvir edilmiş və bütövlükdə ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün mühüm olan ən aşağı səviyyədə məlumatlara əsaslanmış ədalətli dəyər iyerarxiyasında təsnifləşdirilir:

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

- 1-ci Səviyyə – fəal bazarlarda oxşar aktivlər və öhdəliklər üzrə təyin edilmiş (nizamlanmamış) bazar qiymətləri;
- 2-ci Səviyyə – ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli məlumatın birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilə biləcəyi qiymətləndirmə üsulları;
- 3-cü Səviyyə – ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli məlumatın müşahidə oluna bilmədiyi qiymətləndirmə üsulları.

İlkin maliyyə hesabatlarında dövrü əsasda tanınmış aktivlər və öhdəliklər üzrə Cəmiyyət hər hesabat dövrünün sonunda yenidən təyin edilmiş təsnifatla (bütövlükdə ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün zəruri olan ən aşağı səviyyəli məlumata əsaslanmış) iyerarxiyada səviyyələr arasında köçürmələrin olub-olmamasını müəyyən edir.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət yalnız aktiv üzrə pul daxilolmaları ilə bağlı müqavilə hüquqlarının vaxtı bitdikdə, yaxud maliyyə aktivini və aktiv üzrə mülkiyyət hüquqları ilə bağlı bütün risk və imtiyazları əsas etibarilə digər müəssisəyə ötürdükdə maliyyə aktivinin tanınmasını dayandırır.

Maliyyə öhdəlikləri və kapital

Borc və ya kapital aləti olaraq təsnifləşdirmə

Borc və kapital alətləri müqavilə razılaşmalarının məzmununa və maliyyə öhdəliyi ilə kapital alətinin təriflərinə uyğun olaraq ya maliyyə öhdəliyi, ya da kapital kimi təsnif edilir.

Kapital alətləri

Kapital aləti müəssisənin bütün öhdəlikləri çıxıldıqdan sonra qalan aktivlərində hər hansı bir pay əldə etmək hüququ verən istənilən bir müqavilədir. Cəmiyyət tərəfindən buraxılan kapital alətləri birbaşa buraxılma xərcləri çıxılmaqla əldə edilən vəsaitlərin cəmi məbləğində tanınır.

Cəmiyyətin öz kapital alətlərini satın alması, birbaşa kapitalda tanınır və birbaşa kapitaldan çıxılır. Cəmiyyətin öz kapital alətlərini satın alması, satması, buraxması və ya ləğv etməsi ilə bağlı mənfəət və zərərdə heç bir gəlir və zərər tanınmır.

Maliyyə öhdəlikləri

Bütün maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərlə və ya MZVƏD ilə ölçülür.

Maliyyə öhdəlikləri (i) biznesin birləşməsi zamanı alıcının şərti mükafatı olduqda, (ii) ticarət və ya (iii) MZVƏD üçün nəzərdə tutulduğu halda MZVƏD üzrə təsnif edilir.

(i) Biznesin birləşməsi zamanı alıcının şərti mükafatı olmayan, (ii) ticarət və ya (iii) MZVƏD üzrə təsnif edilməyən maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə edərək amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülür. Effektiv faiz dərəcəsi metodu maliyyə öhdəliyinin amortizasiya olunmuş dəyərinin hesablanması və faiz xərcinin müvafiq dövr üzrə bölüşdürülməsi üsuludur.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə öhdəliyinin nəzərdə tutulan müddəti və ya (tətbiq olunarsa) daha qısa müddət ərzində ehtimal olunan gələcək nağd pul ödənişlərini (o cümlədən effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edən ödənilmiş, yaxud alınmış bütün haqlar və xallar, əməliyyat xərcləri və digər mükafat yaxud endirimlər) maliyyə öhdəliyinin amortizasiya olunmuş dəyərində dəqiqliklə diskontlaşdırılan dərəcədir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət maliyyə öhdəliyini (və ya maliyyə öhdəliyinin bir hissəsini) maliyyə vəziyyəti haqqında ilkin hesabatlardan yalnız və yalnız bu öhdəlik ləğv edildiyi halda, məsələn müqavilədə göstərilən öhdəlik yerinə yetirildikdə və ya ləğv olunduqda və ya müddəti başa çatdığı zaman çıxarır.

Əhəmiyyətli dərəcədə fərqli şərtlərlə borc alətləri üzrə mövcud debitor və kreditor arasında mübadilə aparılması halları maliyyə öhdəliyinin ləğv edilməsi və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması kimi nəzərə alınır. Eynilə, mövcud maliyyə öhdəliyinin və ya onun bir hissəsinin (debitorun maliyyə çətinlikləri ilə əlaqəli olmasından asılı olmayaraq) şərtlərinin əhəmiyyətli şəkildə dəyişdirilməsi maliyyə öhdəliyinin ləğv edilməsi və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması kimi nəzərə alınır.

Yeni yaradılmış maliyyə öhdəliyinin şərtlərinə əsasən, o cümlədən alınmış hər hansı haqlar üzrə nağd ödənilmiş haqlar və ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılmış ödənişlər də daxil olmaqla, pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış hazırkı dəyəri, maliyyə öhdəliyi üzrə qalan pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış hazırkı dəyərindən ən azı 10 faiz fərqləndikdə, yeni müddələrin əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olması hesab edilir. Borc alətlərinin mübadiləsi və ya şərtlərin dəyişdirilməsi öhdəliyin ləğvi olaraq nəzərə alınmırsa, çəkilmiş xərclər və ya haqlar ləğvetmə üzrə gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi tanınır. Mübadilə və ya dəyişdirmə öhdəliyin ləğvi olaraq nəzərə alınmırsa, hər hansı xərclər və ya haqlar öhdəliyin balans dəyərində düzəliş olaraq tanınır və dəyişdirilmiş öhdəliyin qalan müddəti ərzində amortizasiya olunur.

Maliyyə alətlərinin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri yalnız və yalnız aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi üçün müəyyən edilmiş hüququ olduqda, eləcə də müqavilə üzrə əvəzləşdirməni aparmaq və eyni zamanda aktivini realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda əvəzləşdirilir və xalis məbləğ maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər

İlin sonuna olan maliyyə vəziyyəti haqqında ilkin hesabatda “Müştərilərə verilmiş kreditlər” bəndinə müştərilərə verilmiş amortizasiya edilmiş dəyərdə qiymətləndirilən kreditlər daxildir; onlar ilk olaraq məxsusi birbaşa əməliyyat xərcləri əlavə edilməklə ədalətli dəyərdə, daha sonra effektiv faiz üsulu ilə amortizasiya edilmiş dəyərdə qiymətləndirilir.

Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıqlar yığılmış amortizasiya və hər hansı tanınmış dəyərsizləşmə üzrə zərərələr çıxılmaqla tarixi dəyər ilə tanınır.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Amortizasiya əmlak və avadanlığın tarixi dəyəri üzrə hesablanır və aktivlərin faydalı istifadə müddəti əsasında silinməsi üçün nəzərdə tutulur. Ehtimal edilən faydalı istifadə müddəti, qalıq dəyərləri və amortizasiya metodu hər hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və hər hansı dəyişikliyin aşağıda qeyd olunan müddət üzrə təsiri illik müəyyən edilmiş dərəcələrlə düz xətt metodu əsasında hesablanır:

Kompüter və digər avadanlıqlar	20-25%
Mebel və qurğular	20%

Amortizasiya aktivlərin faydalı istifadə müddəti ərzində düz xətt metodu əsasında hesablanır.

Təmir və ya yenilənmələr ilə bağlı xərclər, kapitallaşma üzrə nəzərdə tutulmadığı təqdirdə, yarandıqda hesablanır və əməliyyat xərclərinə daxil edilir.

Təxirə salınmış vergilər

Təxirə salınmış vergi isə aktiv və öhdəliklərin mühasibat uçotuna uyğun balans dəyərləri ilə onların vergiyə uyğun balans dəyərləri arasındakı fərqlərdən yaranan və gələcəkdə ödəniləcək və ya geri alınacaq məbləğlər əsasında hesablanır və bu zaman öhdəlik üsulundan istifadə edilir. Təxirə salınmış vergi öhdəliyi ümumiyyətlə bütün vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər üçün tanınır və xalis balans dəyəri cari və ya gələcək vergiyə cəlb olunan mənfəət əsasında bərpa olunmamaq ehtimalı daha yüksək olan ən yüksək məbləğə bərabər olması üçün təxirə salınmış vergi aktivlərinə qarşı qiymətləndirmə ehtiyatı tanınır. Müvəqqəti fərqlərin mühasibat mənfəətinə və vergi mənfəətinə təsir göstərməyən digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanınması zamanı və ya qudvildən yarandığı hallarda (müəssisələrin birləşməsi istisna olmaqla), belə vergi aktiv və öhdəlikləri tanınır. Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivlərinin balans dəyəri hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və əgər gələcəkdəki mənfəət əldə edilməsi ilə bağlı təxminlər bu aktivin reallaşdırılmağa imkan vermirsə, bu vergi aktivinin dəyəri tam və ya qismən bu təxminlərə uyğunlaşdırılması üçün azaldılır.

Təxirə salınmış vergi öhdəliyinin ödənilməsi və ya aktivin realizə edildiyi dövrdə tətbiq edilməsi ehtimal olunan vergi dərəcələri ilə hesablanır. Birbaşa səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlar istisna olmaqla, təxirə salınmış vergi xərci və ya gəliri birbaşa məcmu gəlir hesabında əks etdirilir. Səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlarla bağlı təxirə salınmış vergilər də səhmdar kapitalında öz əksini tapır.

Balans hesabatında aktiv və ya öhdəliyin balans dəyəri həmin aktiv və ya öhdəliyin vergi bazasından fərqli olması səbəbindən yaranan bütün müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi qanunvericiliyi üçün ehtiyat təmin olunur. Həmin ehtiyat öhdəliklərin yerinə yetirilməsi proqnozlaşdırılan dövr üzrə tətbiq olunması gözlənilən vergi dərəcəsi əsasında hesablanır və balans hesabatı tarixinə qüvvədə olan dərəcələrə (və vergilərə) əsaslanır. Təxirə salınmış vergi qanunvericiliyi üzrə dəyişikliklər gəlir haqqında hesabatda qeydə alınır.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Digər öhdəliklər

Digər öhdəliklər kontragent müqavilə əsasında öz öhdəliklərini həyata keçirdikdə toplanır və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınır.

Nizamnamə kapitalı

Nizamnamə kapitalı Cəmiyyətin səhmdarı tərəfindən qoyulmuş kapitalın məbləğidir. Cəmiyyət nizamnamə kapitalını səhmdarların razılığı ilə artırma və ya azalda bilər.

Nizamnamə kapitalından başqa səhmdarlar tərəfindən vəsaitin qoyulması və ya çıxarılması digər kapitalda tanınır.

Adi səhmlər üzrə dividendlər elan olunduqları dövrdə azalma kimi kapitalda tanınır. Hesabat tarixindən sonra elan edilmiş dividendlər 10 sayılı “Hesabat tarixindən sonrakı hadisələr” adlı BMUS əsasında nəzərə alınır və müvafiq şəkildə açıqlanır.

Maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyinin effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyinin ilkin tanınması zamanı hesablanır. Faiz gəlirləri və ya xərclərinin hesablanması zamanı effektiv faiz dərəcəsi aktivin (aktiv kredit üzrə dəyərsizləşmədikdə) ümumi balans dəyərində və ya öhdəliyin amortizasiya edilmiş dəyərində tətbiq edilir. Effektiv faiz dərəcəsi faizin bazar dərəcələrində yerdəyişmələri əks etdirməsi üçün dəyişən dərəcəli alətlərin pul hərəkətinin dövrü olaraq təkrar qiymətləndirilməsinin nəticəsi olaraq yenilənir.

Effektiv faiz dərəcəsi, həc düzəlişlərinin amortizasiyası başlandığı tarixdə ədalətli dəyər üzrə həc düzəlişlərində dəyişikliklərlə bağlı yenidən təhlil olunur.

Lakin ilkin tanınmadan sonra kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üzrə faiz gəlirləri isə effektiv faiz dərəcəsinə maliyyə aktivinin amortizasiya edilmiş dəyərində tətbiq etməklə hesablanır. Aktiv artıq kredit üzrə dəyərsizləşmiş olmadıqda faiz gəlirlərinin hesablanması yenə də ümumi qalıq dəyəri üzərindən hesablanır.

Təqdimat

Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda təqdim olunan effektiv faiz üsulu ilə hesablanan faiz gəlirlərinə amortizasiya edilmiş dəyərdə hesablanan maliyyə aktivləri üzrə faizlər daxildir.

Digər gəlir və xərclərin tanınması

Digər gəlir və xərclər hesablama əsasında tanınır.

İşçilərə sərf olunan xərclər

Əməkhaqları, məvaciblər, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və bülətlər üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar (səhiyyə, bağça xidmətləri və qidalanma ilə bağlı xərclər) Cəmiyyətin işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Şərti öhdəliklər və aktivlər

Şərti öhdəliklər maliyyə hesabatlarında əks etdirilmir, lakin onların ödənilməsi üçün ehtiyatların xərclənməsi ehtimalı az olduğu hallar istisna olmaqla, maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

Şərti aktivlər maliyyə hesabatlarında əks etdirilmir, lakin onlarla bağlı iqtisadi faydaların daxil olması ehtimal ediləndə maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

4. UÇOT SİYASƏTLƏRİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT TƏXMİNLƏRİ VƏ FƏRZİYYƏLƏR

Cəmiyyət növbəti maliyyə ili ərzində ilkin maliyyə hesabatları və aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində tanınan məbləğə təsir edən təxminlər və fərziyyələr irəli sürür. Təxminlər və mühakimələr davamlı olaraq qiymətləndirilir və müəyyən şərtlər əsasında ağılabatan olması ehtimal edilən gələcək hadisələr üzrə ehtimallar daxil olmaqla, rəhbərliyin təcrübəsi və digər faktorlara əsaslanır. Təxminlərdən əlavə rəhbərlik, həmçinin, mühasibat uçotu siyasətlərinin tətbiqi prosesində müəyyən mühakimələr irəli sürür. Növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində mühüm dəyişikliyə səbəb olan ilkin maliyyə hesabatları və qiymətləndirmələrində tanınan məbləğ üzərində ciddi təsire malik mühakimələrə aşağıdakılar daxildir:

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin qiymətləndirilməsi

Cəmiyyətin bir sıra uçot siyasətləri və açıqlamaları maliyyə və qeyri-maliyyə aktiv və öhdəliklərinin ədalətli dəyərlərinin qiymətləndirilməsini tələb edir.

Cəmiyyət ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi ilə bağlı nəzarət mexanizmi təsis etmişdir.

Aktiv və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini qiymətləndirərkən, Cəmiyyət mümkün olduğu qədər bazarda müşahidə oluna bilən məlumatlardan istifadə edir. Ədalətli dəyər, qiymətləndirmə üsullarında istifadə olunan məlumatlara əsaslanan ədalətli dəyər iyerarxiyasının müxtəlif səviyyələrində aşağıdakı kimi təsnifləşdirilmişdir.

- 1-ci səviyyə: fəal bazarlarda oxşar aktivlər və öhdəliklər üzrə kotirovka qiymətləri (nizamlanmamış);
- 2-ci səviyyə: 1-ci səviyyəyə daxil edilmiş kotirovka qiymətlərindən başqa, aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni qiymətlər kimi) və ya dolaylı yolla (yəni qiymətlərdən əldə edilən) müşahidə edilə bilən daxilolmalar;
- 3-cü səviyyə: müşahidə edilə bilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan aktiv və ya öhdəlik üçün daxilolmalar (müşahidə olunmayan daxilolmalar).

Aktiv və ya öhdəliklərin ədalətli dəyərini ölçmək üçün istifadə olunan məlumatlar ədalətli dəyər iyerarxiyasının müxtəlif səviyyələrində təsnifləşdirildikdə, ədalətli dəyərin ölçülməsi bütövlükdə ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün zəruri olan ən aşağı səviyyəli məlumata əsaslanaraq, ədalətli dəyər iyerarxiyasının eyni səviyyəsində təsnifləşdirilir.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Əmlak və avadanlıqların faydalı istifadə müddəti

Əmlak və avadanlıqların faydalı istifadə müddətinin qiymətləndirilməsi rəhbərlik tərəfindən bənzər aktivlər üzrə təcrübə əsasında həyata keçirilir. Aktivlərin faydalı istifadə müddətinin müəyyənləşdirilməsi zamanı proqnozlaşdırılan istifadə, ehtimal olunan texniki köhnəlmə, fiziki aşınmalar və aktivin fəaliyyət göstərəcəyi ətraf mühit rəhbərlik tərəfindən nəzərə alınır. Bu şərtlər və ya qiymətləndirmələr üzrə hər hansı dəyişiklik gələcək amortizasiya dərəcələrində düzəlişlərə səbəb ola bilər.

EOKZ üzrə ehtiyatın ölçülməsi

EOKZ-nin ölçülməsi metodologiyanın, modellərin və giriş məlumatlarının müəyyən edilməsini özündə birləşdirən mühüm bir təxmindir. EOKZ-nin ölçülməsi üzrə metodologiya 19 sayılı Qeyddə açıqlanır. Aşağıdakı komponentlərin kredit zərəri üzrə ehtiyata əhəmiyyətli təsiri vardır: defolt anlayışı, KRƏA, defolt ehtimalı (“DE”), defolt vəziyyətində riskə məruz qalma (“DVRMQ”) və defolt zamanı yaranan zərər (“DZYZ”), eləcə də makroiqtisadi ssenari modelləri.

Cəmiyyət müntəzəm olaraq, ehtimal olunan kredit zərəri və faktiki zərər arasındakı fərqlərin azaldılması üçün model və giriş məlumatlarını yoxlayır və nəzərdən keçirir. Perspektiv məlumatlar da daxil olmaqla, EOKZ-nin ölçülməsi üzrə ətraflı məlumatlar 19 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Cəmiyyət 31 dekabr 2023-cü il tarixinə 816 AZN məbləğində ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyatı tanımışdır (1 yanvar 2023-cü il: sıfır).

Kredit riski üzrə əhəmiyyətli artım (“KRƏA”)

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artdığını müəyyənləşdirmək üçün Cəmiyyət, hesabat tarixinin sonunda maliyyə alətinin ömürlük müddəti ərzində baş verən defolt riskini ilkin tanınma tarixində mövcud olan risk ilə müqayisə edir. Qiymətləndirmə hesabat dövrünün sonunda kredit riskinin müəyyən bir səviyyəsinə çatmaq üçün deyil, kredit riskinin nisbi artımını təyin etmək məqsədilə nəzərdən keçirilir. Cəmiyyət müştəri portfelinin davranış aspektləri də daxil olmaqla bir sıra amilləri əhatə edən xüsusi say göstərmədən və xərc çəkmədən mövcud olan bütün məqbul və dəstəklənən gələcək məlumatları nəzərə alır. Cəmiyyətin rəhbərliyi kredit riskinin artması üzrə davranış göstəricilərini kredit alətləri üzrə gecikmələrin baş verməsindən öncə təyin edir və istər fərdi kredit aləti səviyyəsində, istərsə də alətin aid olduğu portfel səviyyəsində müvafiq sayılan gələcəklə bağlı məlumatları kredit riskinin dəyərləndirilməsi zamanı nəzərə alır. 19 sayılı Qeydə nəzər salın.

Cari vergilər

Vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyində müxtəlif şərtlər edilir və tez-tez dəyişikliklər baş verir. Cəmiyyətin əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq ediləcək səlahiyyətli vergi orqanının nümayəndələri tərəfindən edilmiş vergi qanunvericiliyinə aid şərtlər rəhbərliyin fikirləri ilə uzlaşmaya bilər. Nəticə etibarilə, səlahiyyətli vergi orqanının nümayəndələri əməliyyatlara etiraz edə bilər və Cəmiyyətə əhəmiyyətli dərəcədə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər təyin edilə bilər. Müvafiq olaraq, hesabat dövrləri hesabat ilindən əvvəlki üç təqvim ili üzrə vergi öhdəlikləri ilə əlaqədar olaraq vergi və gömrük orqanlarının nümayəndələri tərəfindən yoxlanıla bilər. Müəyyən hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Təxirə salınmış vergi aktivinin tanınması

Xalis təxirə salınmış vergi aktivini gələcək vergi tutulan məbləğ vasitəsilə bərpa oluna bilən mənfəət vergilərini təmsil edir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınır. Əlaqədar vergi mənfəətinin əldə edilməsi mümkün olduğu halda təxirə salınmış vergi aktivləri tanınır. Gələcək vergi tutulan mənfəətin və gələcəkdə ehtimal olunan vergi mənfəətlərinin miqdarının müəyyən olunması zamanı, rəhbərlik mülahizələr irəli sürür və müəyyən şərtlər əsasında əğlabatan olması ehtimal edilən gələcək mənfəət gözləntilərini tətbiq edir. Cəmiyyətin 31 dekabr 2023-cü il tarixinə növbəti ilə keçirilmiş vergi zərərləri mövcud olmuşdur.

Rəhbərlik növbəti beş il ərzində növbəti ilə keçirilmiş vergi zərərlərindən istifadə etmək üçün kifayət qədər vergi mənfəəti əldə edəcəyini güman edir, bu səbəbdən 31 dekabr 2023-cü il tarixinə 33,296 AZN məbləğində təxirə salınmış vergi aktivini tanımışdır.

5. YENİ VƏ YENİDƏN İŞLƏNMİŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏRİN QƏBUL EDİLMƏSİ

Cari ildə Cəmiyyət Beynəlxalq Mühəsibat Uçotu Standartları Şurası (BMUSS) və BMUSS-nin Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərtləri Komitəsi (BMHŞK) tərəfindən qəbul edilmiş, Cəmiyyətin fəaliyyəti üçün münasib olan və 31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatmış hesabat dövrünə şamil olunan bütün yeni və yenidən işlənmiş standartları və onlara dair şərtləri qəbul etmişdir.

17 sayılı MHBS “Sığorta müqavilələri” 2017-ci ilin may ayında dərc olunmuşdur və 4 sayılı MHBS “Sığorta müqavilələri”ni əvəz edir. Yeni standart sığorta müqavilələrinin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir. Müəssisə buraxdığı təkrarsığorta müqavilələri də daxil olmaqla sığorta müqavilələrinə; əlində olan təkrarsığorta müqavilələrinə; imtiyazlı iştirak xüsusiyyətləri ilə buraxdığı investisiya müqavilələrinə; müəssisənin bağladığı sığorta müqavilələrinə “Sığorta müqavilələri” adlı 17 sayılı MHBS-i tətbiq etməlidir. Bu standart Cəmiyyətə tətbiq olunmur.

Uçot Siyasətinin Açıqlanması – 1 sayılı BMUS və 2 sayılı MHBS Metodik Sənədi - 2021-ci ilin fevral ayında BMUSS 1 sayılı BMUS və “Əhəmiyyətlik haqqında mühakimələrin yürüdülməsi” adlı 2 sayılı MHBS Metodik Sənədə düzəlişlər etmişdir. Bu düzəlişlər müəssisələrə uçot siyasəti haqqında açıqlamalar edərkən əhəmiyyətliklə bağlı mühakimələrin tətbiq edilməsinə kömək edilməsi məqsədilə təlimat və nümunələri təqdim edir. Düzəlişlər müəssisələr üçün “əhəmiyyətli” uçot siyasətləri haqqında məlumatın açıqlanması tələbini onların “əhəmiyyətli” uçot siyasətinin açıqlanması tələbi ilə əvəz etməklə və mühəsibat uçotu siyasəti ilə bağlı açıqlamalar barədə qərar qəbul edərkən müəssisələrin uçot siyasəti haqqında daha faydalı məlumatı açıqlamaqda kömək etmək məqsədi daşıyır.

Uçot təxminlərinin müəyyən edilməsi – 8 sayılı BMUS-a edilən Düzəlişlər – 2021-ci ilin fevral ayında BMUSS “uçot təxminləri” anlayışını təqdim edən 8 sayılı BMUS-a düzəlişi dərc etmişdir. Düzəlişlər müəssisələrin uçot siyasətindəki dəyişiklikləri uçot təxminlərindəki dəyişikliklərdən necə fərqləndirməli olduğunu və xətlərin aradan götürülməsini izah edir. Həmçinin, bu düzəlişlər mühəsibat uçotu təxminlərini hazırlamaq üçün müəssisələrin ölçmə üsullarından və giriş məlumatlarından necə istifadə etdiyini aydınlaşdırır.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Eyni əməliyyatdan yaranan aktiv və öhdəliklərə aid təxirə salınmış vergilər – 12 sayılı BMUS-a edilən Düzəlişlər - 2021-ci ilin may ayında Şura 12 sayılı BMUS-a uyğun olaraq ilkin tanınma istisnasının əhatə dairəsini azaldan 12 sayılı BMUS-a düzəlişlər etdi, beləliklə, o, vergi bazasını artıran və azaldan bərabər məbləğdə müvəqqəti fərqlərə səbəb olan əməliyyatlara artıq tətbiq edilmir. Düzəlişlər təqdim edilən ən erkən müqayisəli dövrün əvvəlində və ya ondan sonra baş verən əməliyyatlara tətbiq edilməlidir. Bundan əlavə, təqdim olunan ən erkən müqayisəli dövrün əvvəlində icarə və istismardan çıxarma öhdəlikləri ilə bağlı bütün gəlirdən çıxılan və vergiyə cəlb olunan müvəqqəti fərqlər üçün təxirə salınmış vergi aktivləri (kifayət qədər vergi tutulan mənfəətin olması şərti) və təxirə salınmış vergi öhdəliyi də tanınmalıdır.

Beynəlxalq vergi islahatı - İki mərhələli model qaydaları – 12 sayılı BMUS-a düzəlişlər – 2023-cü ilin may ayında Şura 12 sayılı BMUS-a düzəlişlər tətbiq etmişdir, 12 sayılı BMUS-a əsasən İki mərhələli mənfəət vergiləri ilə əlaqədar təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəliklərinin tanınması və açıqlanması ilə bağlı məcburi istisnalar tətbiq olunur. Bu düzəlişlərə əsasən 12 sayılı BMUS-a icbari istisnalar tətbiq olunur, belə ki, düzəlişə əsasən müəssisələr İki mərhələli gəlir vergiləri ilə əlaqədar olan təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəliklərinin tanınması və açıqlanmasından azaddır. Düzəlişlərə əsasən 12 sayılı BMUS İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı (İƏİT) tərəfindən təqdim olunan İki mərhələli model qaydalarını icra edən qanunvericilik əsasında yaranan mənfəət vergilərinə şamil olunur. Açıqlanma tələbləri daha sonra qüvvəyə mindiyi halda, müəssisələr istisnanın tətbiqini açıqlamalı və ayrılıqda İki Mərhələli mənfəət vergiləri ilə əlaqədar olan cari vergi xərcləri haqqında ətraflı məlumat verməli və qüvvədə olan və gələcək dövrlər üzrə İki mərhələli mənfəət vergilərinə məruz qalma haqqında məlumatı təqdim etməlidirlər. 31 dekabr 2023-cü il tarixində və ya ondan əvvəl başa çatmış istənilən aralıq dövr istisna olmaqla, keçid müddəaları 1 yanvar 2023-cü il tarixi və ya ondan sonra başlayacaq illik hesabat dövrləri üçün tətbiq oluna bilən xüsusi açıqlama tələbləri ilə dərhal və retrospektiv qaydada tətbiq olunur.

BMUSŞ, satış kimi uçota alınması nəzərdə tutulan 15 sayılı MHBS-nin tələblərinə cavab verən satış və geri icarə əməliyyatlarını satıcı-icarədarın sonradan necə qiymətləndirməsini aydınlaşdırmaq üçün “**Satış və geri icarə üzrə icarə öhdəliyi**”ni (16 sayılı MHBS-yə edilən düzəlişlər) **düzəlişlərlə birgə dərc etmişdir. Satış və geri icarə üzrə icarə öhdəliyi (16 sayılı MHBS-yə edilən düzəlişlər)** satıcı-icarədarın geri icarədən irəli gələn icarə öhdəliyini sonradan qiymətləndirməsini o formada tələb edir ki, o, istifadə hüququnu özündə saxlayan hər hansı gəlir və ya zərər məbləğini tanımasın. Yeni tələblər satıcı-icarədarı icarənin qismən və ya tam xitam verilməsi ilə bağlı hər hansı gəlir və ya zərərin mənfəət və ya zərərdə tanınmasını qadağan etmir. Düzəlişlər 1 yanvar 2024-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir. Düzəlişlərin daha erkən tətbiqinə icazə verilir.

1 sayılı BMUS-a düzəlişlər: Öhdəliklərin cari və ya uzunmüddətli olaraq təsnifləşdirilməsi - 2020-ci ilin yanvar və 2022-ci ilin oktyabr aylarında BMUSŞ öhdəliklərin cari və ya uzunmüddətli olaraq təsnifləşdirilməsinə dair tələbləri müəyyən etmək üçün 1 sayılı BMUS-un 69-76-cı bəndlərinə düzəlişlər dərc etmişdir. Düzəlişlər aşağıdakı məsələlər üzrə məlumat təqdim edir:

- Ödənişin təxirə salınması hüququ dedikdə nəzərdə tutulan müddəalar;
- Hesabat dövrünün sonunda təxirəsalma hüququ mövcud olmalıdır;
- Müəssisənin təxirəsalma hüququndan istifadə etmə ehtimalı təsnifata heç bir təsir göstərmir;
- Yalnız konvertasiya edilə bilən öhdəliyə daxil edilmiş törəmə alətin özü kapital aləti olduqda, öhdəliyin şərtləri onun təsnifatına təsir etmir.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Əlavə olaraq, kredit sazişindən yaranan öhdəlik uzunmüddətli olaraq təsnif olunduqda və müəssisənin ödənişi təxirə salmaq hüququ on iki ay ərzində gələcək müqavilələrə riayət olunmasından asılı olduqda, açıqlama tələb edilməsi üçün tələb irəli sürülür.

Düzəlişlər 1 yanvar 2024-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və retrospektiv qaydada tətbiq olunur.

2023-cü ilin may ayında BMUSŞ “Təchizatçının maliyyələşdirilməsi üzrə razılaşmalar”ı dərc etmişdir (7 sayılı BMUS və 7 sayılı MHBS-yə edilmiş düzəliş) – Bu düzəlişlər təchizatçının maliyyə razılaşmalarının şəffaflığının artırılması və onların müəssisənin öhdəliklərinə, pul vəsaitlərinin hərəkətinə və likvidlik riskinə məruz qalmasına təsiri barəsində açıqlamalar tələb edir. Açıqlama tələbləri, bəzi şirkətlərin təchizat üzrə maliyyə razılaşmalarının kifayət qədər nəzərə çarpmamasının səhmdarların təhlilinə maneə törətməsi üzrə səhmdarların narahatlığına BMUSŞ-nin verdiyi cavabdır. Düzəlişlər 1 yanvar 2024-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün, birinci il keçid dövrü ilə əlaqədar güzəştlər olmaqla qüvvəyə minir.

Əksi açıqlanmadığı təqdirdə, yeni standartların Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına heç bir əsaslı təsiri olmamışdır.

6. DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR

Hazırkı maliyyə hesabatlarının təsdiq edildiyi tarixdə qüvvəyə minmə tarixlərindən əvvəl Cəmiyyət tərəfindən qəbul edilmiş Standartlar və Şərhlər istisna olmaqla, aşağıdakı Şərhlər təqdim olunmuş, lakin qüvvəyə minməmişdir. Cəmiyyət uyğun olduğu təqdirdə bu yeni və düzəliş edilmiş standartlar və şərhləri onlar qüvvəyə mindikdən sonra qəbul etmək niyyətindədir.

2023-cü ilin avqust ayında BMUSŞ valyutanın digər bir valyutaya konvertasiya olunması və valyuta konvertasiya oluna bilmədikdə cəmiyyətin spot məzənnəni qiymətləndirmə qaydası haqqında açıqlama vermək üçün “Xarici valyuta məzənnələrində dəyişikliklərin təsiri” adlı 21 sayılı BMUS-a düzəliş dərc etmişdir. Müəssisə xüsusi bir məqsədlə qiymətləndirmə tarixində digər bir valyutaya konvertasiya oluna bilməyən xarici valyutada köçürmə və ya əməliyyat həyata keçirərsə, düzəlişlərin təsirinə məruz qala bilər. Normal inzibati təxirəsalma ilə başqa bir valyuta əldə etmək imkanı olarsa, valyutanın mübadiləsi mümkündür və əməliyyat icra oluna bilən hüquq və öhdəliklər yaradan bazar və ya mübadilə mexanizmi vasitəsilə həyata keçirilir. Düzəlişlər, erkən tətbiqetmə seçimi mövcud olmaqla, 1 yanvar 2025-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir.

9 aprel 2024-cü il tarixində BMUSŞ müəssisələrin fəaliyyəti haqqında hesabatın müqayisəliliyi və şəffaflığı ilə bağlı investorların suallarına cavab olaraq - “Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı və Açıqlanması” adlı 18 sayılı MHBS yeni standartını dərc etmişdir. 18 sayılı MHBS-də təqdim olunan yeni tələblər bənzər müəssisələrin maliyyə fəaliyyətinin, xüsusilə də “əməliyyat mənfəət və ya zərəri” ilə bağlı məsələlərin müqayisəli məlumatlarını əldə etməyə yardım edəcək. 18 sayılı MHBS-ə daxil edilən əsas yeni müddəalar aşağıdakı məsələləri əhatə edir:

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

- Mənfəət və ya zərər hesabatının strukturu;
- Müəssisənin maliyyə hesabatlarından kənar məruzə olunan müəyyən mənfəət və ya zərər ilə bağlı maliyyə hesabatlarında tələb olunan açıqlamalar (rəhbərlik tərəfindən müəyyən edilən fəaliyyət tədbirləri); və
- Ümumilikdə əsas maliyyə hesabatları və qeydlərinə tətbiq olunan cəmləşdirmə və bölünmə üzrə gücləndirilmiş prinsiplər.

18 sayılı MHBS 1 sayılı BMUS-u əvəz edəcək; 1 sayılı BMUS üzrə bir sıra mövcud prinsiplər məhdud sayda dəyişikliklər ilə saxlanmışdır. 18 sayılı MHBS maliyyə hesabatlarında qeyd olunan maddələrin tanınması və ya ölçülməsinə təsir göstərməyəcək, lakin bu standart müəssisənin “əməliyyat mənfəəti və ya zərər” hesabatlarında dəyişikliyə səbəb ola bilər.

18 sayılı MHBS 1 yanvar 2027-ci il tarixində başlayan və həmin tarixdən sonrakı hesabat dövrlərinə və həmçinin müqayisəli məlumatlara tətbiq olunur.

2024-cü ilin may ayında BMUSS tərəfindən **19 sayılı “İctimai Maliyyə Hesabatlılığı olmayan Törəmə Müəssisələr: Məlumatların Açıqlanması”** adlı yeni standartı dərc edilmişdir, bu standart əsasən törəmə müəssisə maliyyə hesabatlarına MHBS üzrə Uçot Standartlarını tətbiq edərkən maliyyə məlumatlarına dair qısaldılmış açıqlamalar təqdim edə bilər. 19 sayılı MHBS törəmə müəssisələrin seçimi əsasında tətbiq edilir və bu standartı tətbiq etməyi seçən törəmə müəssisələr üçün məlumatların açıqlanması tələblərini müəyyən edir.

Müəssisəyə yalnız aşağıdakı hallarda 19 sayılı MHBS-nin tətbiqinə icazə verilir:

- törəmə müəssisə olmalı;
- ictimai hesabatlılığı olmamalıdır; və
- onun birbaşa və ya hər hansı vasitəçi ana müəssisəsi MHBS Uçot Standartlarına uyğun olan konsolidasiya olunmuş maliyyə hesabatlarını hazırlamalıdır.

Yeni standart 1 yanvar 2027-ci il tarixinə və ya ondan sonrakı hesabat dövrlərinə şamil olunur, erkən tətbiqinə icazə verilir.

“Konsolidasiya olunmuş maliyyə hesabatları” adlı 10 sayılı MHBS və “Səhmdar və onun asılı və ya birgə müəssisəsi arasında aktivlərin satışı və ya ötürülməsi” adlı 28 sayılı BMUS (düzəlişlər): 10 sayılı MHBS və 28 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər səhmdar, onun asılı və ya birgə müəssisəsi arasında aktivlərin satışı və ya ötürülməsi üzrə halları özündə əks etdirir. Düzəlişlər xüsusi olaraq kapital metodu ilə uçota alınmış, asılı və ya birgə müəssisələrlə biznes əməliyyatları aparmayan törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirilməsi ilə bağlı olan gəlir və zərərlərin, ana müəssisənin mənfəət və zərər hesabatında, əlaqəsi olmayan səhmdarların həmin əlaqəli və ya birgə müəssisədə olan payları çərçivəsində tanınmasını göstərir.

Eynilə, istənilən keçmiş törəmə müəssisədə (kapital metodundan istifadə etməklə asılı və ya birgə müəssisəyə çevrildikdə) saxlanılan investisiyaların ədalətli dəyərlə yenidən ölçülməsindən irəli gələn gəlir və ya zərər yalnız əlaqəsi olmayan səhmdarların yeni asılı və ya birgə müəssisədə olan payları çərçivəsində, ana müəssisənin mənfəət və ya zərər hesabatında tanınır. Düzəlişlərin qüvvəyə minmə tarixi BMUSS tərəfindən hələ müəyyən edilməmişdir, lakin düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, yeni standartların Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına hər hansı əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilmir.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

7. MHBS-NİN QƏBUL OLUNDUĞU İLK TARİX

Cəmiyyət 1 yanvar 2023-cü il keçid tarixi olmaqla, MHBS-ni ilk dəfə olaraq 2023-cü il üzrə tətbiq etmişdir.

Cəmiyyətin MHBS üzrə ilkin maliyyə hesabatları əvvəl qəbul edilmiş Azərbaycan Respublikasının Ümumi Qəbul edilmiş Mühəsibat Uçotu Prinsipləri (“ÜQMP”) ilə üzləşdirilir.

1 yanvar 2023-cü il tarixinə MHBS-yə keçidlə bağlı maliyyə vəziyyəti haqqında ilkin hesabatda xətaların düzəldilməsi və ya düzəlişlər olmamışdır.

8. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLIYYATLAR VƏ QALIQ

24 sayılı BMUS standartının tələblərinə əsasən əlaqəli tərəflər və ya əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aşağıdakılardan ibarətdir:

- Cəmiyyətin birbaşa, dolayısı yolla və ya hər hansı bir və ya bir neçə tərəf vasitəsilə nəzarət etdiyi, nəzarətində olduğu və ya bərabər nəzarət altında olduğu tərəflər (buraya ana şirkətlər, törəmə müəssisələr, eyni səviyyədə olan törəmə müəssisələr aiddir);
- Assosiasiya edilmiş müəssisələr – Cəmiyyət tərəfindən fəaliyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə biləcək, lakin səhmdarın törəmə və ya birgə müəssisəsi olmayan tərəflər;
- Cəmiyyətdə birbaşa və ya dolayısı yolla səsvermə hüququ olan və Cəmiyyət üzərində əhəmiyyətli təsirə malik olan şəxslər;
- Cəmiyyətin direktorları və əməkdaşları və bu şəxslərin yaxın ailə üzvləri daxil olmaqla, Cəmiyyətin fəaliyyətinin planlaşdırılması, istiqamətləndirilməsi və idarə olunması üzrə səlahiyyətə malik əsas idarə heyəti üzvləri; və
- (c) və ya (ç) bəndlərində göstərilən şəxslər tərəfindən birbaşa və ya dolayısı yolla səsəvermə hüquqlarının əhəmiyyətli hissəsini əlində cəmləşdirən müəssisələr. Buraya Cəmiyyətin direktorları və ya əsas səhmdarlarına məxsus müəssisələr və Cəmiyyət ilə eyni idarə heyəti üzvünə malik müəssisələr aiddir.

Hər bir əlaqəli tərəf ilə bağlı münasibətləri nəzərdən keçirərkən əsas diqqət sadəcə hüquqi formaya deyil, əsasən bu münasibətlərin məzmununa yönəldilir.

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə əməkhaqqı, bonuslar və digər daha qısa müddətli müavinətlər daxil olmaqla əsas rəhbər işçilərə təqdim olunan ümumi ödəniş 21,621 AZN təşkil etmişdir.

Əsas rəhbər işçilərə təqdim olunan ödənişlərdən əlavə 31 dekabr 2023-cü il və 1 yanvar 2023-cü il tarixlərinə əlaqəli tərəflər ilə heç bir əməliyyatlar və qalıq mövcud olmamışdır.

9. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVIVALENTLƏRİ

	31 dekabr 2023-cü il	1 yanvar 2023-cü il
Banklarda olan nağd vəsaitlər	4,730,736	300,000
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	4,730,736	300,000

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2023-cü il və 1 yanvar 2023-cü il tarixlərinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin istifadəsi üzrə heç bir məhdudiyət olmamışdır.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri 31 dekabr 2023-cü il və 1 yanvar 2023-cü il tarixlərinə Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir. 31 dekabr 2023-cü il və 1 yanvar 2023-cü il tarixlərinə Cəmiyyətin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin coğrafi konsentrasiyası Azərbaycan Respublikasıdır.

EOKZ-nin ölçülməsi məqsədilə, pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə qalıq 1-ci Mərhələyə daxil edilmişdir. Bu qalıqlar üzrə EOKZ cüzi miqdardadır.

10. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR

	31 dekabr 2023-cü il	Cəmi ümumi kreditlərin faizi	1 yanvar 2023-cü il	Cəmi ümumi kreditlərin faizi
İstehlak kreditləri	55,700	100%	-	-
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	55,700	100%	-	-
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(816)		-	-
Xalis müştərilərə verilmiş kreditlər	54,884		-	-

Müştərilərə verilmiş kreditlərin kredit keyfiyyəti

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2023-cü il tarixinə müştərilərə verilmiş kreditlərin kredit keyfiyyəti haqqında məlumat təqdim olunmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş kreditlər				
Vaxtı keçməmiş	55,700	-	-	55,700
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	55,700	-	-	55,700
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(816)	-	-	(816)
Balans dəyəri	54,884	-	-	54,884

Aşağıdakı cədvəllər 31 dekabr 2023-cü il tarixinə ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat haqqında məlumat verir:

	31 dekabr 2023-cü il			Cəmi
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	
1 yanvar 2023-cü il	-	-	-	-
Tanınmış yeni aktivlər	816	-	-	816
31 dekabr 2023-cü il	816	-	-	816

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2023-cü il tarixinə müştərilərə verilmiş kreditlər Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir. 31 dekabr 2023-cü il tarixinə Cəmiyyətin müştərilərə verilmiş kreditlərinin coğrafi konsentrasiyası Azərbaycan Respublikası olmuşdur.

Kreditlərin ödəniş müddətləri

Kredit portfelinin müddətləri haqqında məlumat 19 saylı Qeyddə verilmişdir. Burada hesabat tarixindən başlayaraq kreditlərin müqavilə üzrə qalan ödəniş müddətləri göstərilmişdir.

11. ƏMLAK VƏ AVADANLIQLAR

	Kompüter və digər avadanlıqlar	Mebel və qurğular	Cəmi
İlkin dəyər			
1 yanvar 2023-cü il	-	-	-
Əlavələr	60,066	23,843	83,909
31 dekabr 2023-cü il	<u>60,066</u>	<u>23,843</u>	<u>83,909</u>
Yığılmış amortizasiya			
1 yanvar 2023-cü il	-	-	-
İl üzrə tutulmalar	(1,146)	(135)	(1,281)
31 dekabr 2023-cü il	<u>(1,146)</u>	<u>(135)</u>	<u>(1,281)</u>
Xalis qalıq dəyəri			
31 dekabr 2023-cü il	<u>58,920</u>	<u>23,708</u>	<u>82,628</u>
1 yanvar 2023-cü il	-	-	-

12. TƏXİRƏ SALINMIŞ VERGİ AKTİVİ

Cəmiyyət cari mənfəət vergisi borcunu və aktiv və öhdəliklərlə bağlı vergi bazasını Cəmiyyətin fəaliyyət göstərdiyi Azərbaycan Respublikasının MHBS-dən fərqli olan qanuni vergi qaydalarına uyğun olaraq ölçür və uçota alır.

Bəzi xərclərin vergi bazasının hesablanması zamanı nəzərə alınmaması və bəzi gəlirlərin vergiyə tabe tutulmaması nəticəsində Cəmiyyətin daimi vergi fərqləri yaranır.

Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatlarında göstərilən aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri ilə onların vergi hesabatındakı balans dəyərləri arasındakı müvəqqəti fərqlərin xalis vergi təsirini əks etdirir. 31 dekabr 2023-cü il və 1 yanvar 2023-cü il tarixlərinə olan müvəqqəti fərqlər əsasən gəlir və xərclərin tanınmasında müxtəlif üsulların istifadə edilməsinə, eləcə də bəzi aktivlər üzrə vergi uçotunda olan qalıqların maliyyə hesabatlarında olan qalıqlara nisbətən fərqli olması nəticəsində yaranır.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Azərbaycan Respublikası vergi qanunvericiliyi xüsusilə müxtəlif təfsir və dəyişikliklərə səbəb ola bilər. Bundan əlavə, rəhbərlik tərəfindən vergi qanunvericiliyinin təfsiri vergi orqanlarından fərqlənə bildiyi üçün, əməliyyatlara vergi orqanları tərəfindən yoxlama tətbiq oluna bilər və nəticədə Cəmiyyət əlavə vergi, cərimə və faizlər ödəmək məcburiyyətində qala bilər, bu isə Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatına əsaslı təsir göstərə bilər.

31 dekabr 2023-cü il və 1 yanvar 2023-cü il tarixlərinə müvəqqəti fərqlər aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il	1 yanvar 2023-cü il
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər :		
Növbəti ilə keçirilmiş vergi zərəri	158,420	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər	816	-
Digər öhdəliklər	7,245	-
Cəmi vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	166,481	-
Xalis təxirə salınmış vergi aktivini (20%)	33,296	-

31 dekabr 2023-cü il tarixinə vergi xərcləri və uçot gəliri arasındakı əlaqə aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə
Mənfəət vergisindən əvvəl zərər	(166,481)
Qanunvericilik ilə müəyyən edilmiş vergi dərəcəsi ilə (20%) hesablanan nəzəri vergi mənfəəti	33,296
Mənfəət vergisi gəliri	33,296
Cari mənfəət vergisi xərcləri	-
Təxirə salınmış vergi aktivində dəyişiklik	33,296
Mənfəət vergisi gəliri	33,296

	31 dekabr 2023-cü il	1 yanvar 2023-cü il
Təxirə salınmış vergi aktivini		
Növbəti ilə keçirilmiş qalıq	-	-
Mənfəət və zərər hesabları dövrü üzrə hesablanmış təxirə salınmış vergi aktivində dəyişiklik	33,296	-
Növbəti ilə keçirilmiş qalıq	33,296	-

13. ƏLAQƏLİ TƏRƏFƏ ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR

31 dekabr 2023-cü il tarixinə əlaqəli tərəfə ödəniləcək məbləğə səhmdar tərəfindən təqdim edilən 28,500 AZN məbləğində faizsiz uzunmüddətli borc alınmış vəsaitlər daxildir (1 yanvar 2023-cü il: sıfır).

**“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD
MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ**

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2023-cü il tarixinə əlaqəli tərəfə ödəniləcək vəsaitlər Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir. 31 dekabr 2023-cü il tarixinə Cəmiyyətin əlaqəli tərəfə ödəniləcək vəsaitlərinin coğrafi konsentrasiyası Azərbaycan Respublikası olmuşdur.

14. DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR

	31 dekabr 2023-cü il	1 yanvar 2023-cü il
Müxtəlif kreditorlar	9,854	-
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	9,854	-
İşçilər ilə əlaqədar ödəniləcək vəsaitlər	7,245	-
Cəmi digər öhdəliklər	17,099	-

31 dekabr 2023-cü il tarixinə digər öhdəliklər Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir. 31 dekabr 2023-cü il tarixinə Cəmiyyətin digər öhdəliklərinin coğrafi konsentrasiyası Azərbaycan Respublikası olmuşdur.

15. NİZAMNAMƏ KAPİTALI

1 sayılı Qeyddə göstərilədiyi kimi, 31 dekabr 2023-cü il tarixinə Cəmiyyətin 5,000,000 AZN məbləğində olan nizamnamə kapitalı nominal dəyəri hər səhm üzrə 1,000 AZN olan 5,000 səhmdən ibarət olmuşdur (1 yanvar 2023-cü il tarixinə 300,000 AZN məbləğində olan nizamnamə kapitalı nominal dəyəri hər səhm üzrə 1,000 AZN olan 300 səhmdən ibarət olmuşdur).

16. FAİZ GƏLİRİ

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə
Effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanmış faiz gəliri	
Müştərilərə verilmiş kreditlər	270
Effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanmış cəmi faiz gəliri	270

**“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD
MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI**

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

17. ÜMUMİ VƏ İNZİBATİ XƏRCLƏR

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə
Əməkhaqqı və əlaqədar xərclər	123,495
İcarə xərcləri	29,408
Rabitə xərcləri	4,152
Ofis təchizatları	2,408
Bank komissiyası	1,340
Köhnəlmə xərcləri	1,281
Digər xərclər	3,851
	<hr/>
Cəmi ümumi və inzibati xərclər	165,935

18. TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Məhkəmə prosedurları

Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyətin gedişində müştərilər və üçüncü şəxslər tərəfindən Cəmiyyətə qarşı iddialar irəli sürülür. Cəmiyyət rəhbərliyi hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq ilkin maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün heç bir ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi

Azərbaycan Respublikasının kommertiya və vergi qanunvericiliyi müxtəlif şərhlər və dəyişikliklərə səbəb ola bilər. Bundan əlavə, Cəmiyyətin vergi qanunvericiliyi üzrə şərh vergi orqanlarının şərhindən fərqli ola biləcəyi ehtimalı əsasında, əməliyyatlar vergi orqanları tərəfindən yoxlanıla bilər və nəticə etibarilə, Cəmiyyətə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər tətbiq oluna bilər.

Cəmiyyət rəhbərliyi müvafiq qanunvericiliyin şərhinin düzgün olduğunu və Cəmiyyətin vergi, valyuta qanunvericiliyi və gömrük mövqeyinin dəyişməz olaraq qalacağına inanır. Müvafiq olaraq, 31 dekabr 2023-cü il və 1 yanvar 2023-cü il tarixlərinə potensial vergi öhdəlikləri ilə bağlı heç bir müddəa qeydə alınmamışdır.

19. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ OLUNMASI

Korporativ idarəetmə strukturu

Cəmiyyətin ali idarəedici orqanı Təsisçilərin Ümumi Yığıncağıdır, bu yığıncaq illik olaraq və ya fəvqəladə hallarda çağırılır. Təsisçilərin Ümumi Yığıncağı Cəmiyyətin əməliyyatlarına dair strateji qərarlar qəbul edir.

Təsisçilərin Ümumi Yığıncağı Direktorlar Şurasını təyin edir. Direktorlar Şurası Cəmiyyətin fəaliyyətinə ümumi nəzarəti təmin edir.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Azərbaycan qanunvericiliyi və Cəmiyyətin nizamnaməsi Direktorlar Şurasının və direktorun təsdiq etdiyi qərarlar siyahısını müəyyən edir.

Cəmiyyətin ümumi fəaliyyətinə Cəmiyyətin baş direktoru rəhbərlik edir. Cəmiyyətin baş direktoru səhmdarın qərarlarının icrasına cavabdehdir.

Daxili nəzarət siyasəti və prosedurları

Baş direktor Cəmiyyətdə əməliyyatların həcminə və xarakterinə uyğun olan daxili nəzarət sistemlərinin işlənilib hazırlanması, icrası və saxlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Daxili nəzarət sistemlərinin məqsədi aşağıdakıları təmin etməkdir:

- risklərin düzgün və hərtərəfli qiymətləndirilməsi və idarə olunması;
- düzgün biznes, mühasibatlıq və maliyyə hesabatı funksiyaları, o cümlədən əməliyyatların düzgün təsdiqi, emalı və qeydə alınması;
- mühasibatlıq qeydlərinin, rəhbərlik məlumatının, normativ hesabatların tamlığı, dəqiqliyi və vaxtında hazırlanması;
- İT sistemlərinin etibarlılığı, məlumatlar və sistemlərin bütövlüyü və mühafizəsi;
- saxtakarlıq və ya qeyri-qanuni hərəkətlərin, o cümlədən aktivlərin mənimsənilməsinin aradan qaldırılması;
- qanun və qaydaların tələblərinə uyğunluq.

Rəhbərlik risklərin aşkarlanması və qiymətləndirilməsi, nəzarət sistemlərinin yaradılması və onların səmərəliliyinin yoxlanılmasına görə məsuliyyət daşıyır. Rəhbərlik Cəmiyyətin daxili nəzarət sistemlərinin səmərəliliyinə nəzarət edir və mütəmadi olaraq əlavə nəzarət sistemləri tətbiq edir, yaxud zəruri hesab olunduqda, mövcud nəzarət sistemlərinə düzəlişlər edir.

Cəmiyyətin daxili nəzarət sistemi aşağıdakı şəxslərdən ibarətdir:

- Baş direktor və Direktorlar Şurası;
- Baş mühasib;
- İnsan resursları funksiyası.

Müəyyən edilmiş standartlar, siyasətlər və prosedurlara uyğunluq üzrə məsul olan digər əməkdaşlar, bölmə və funksiyalar, o cümlədən:

- hüquqşünas – hüquqi və normativ tələblərə uyğunluq üzrə məsul olan əməkdaş;
- nəzarət öhdəliklərinə malik digər əməkdaşlar/bölmələr.

Rəhbərlik Cəmiyyətin risklərin idarə edilməsi və daxili nəzarət sistemləri, o cümlədən daxili audit funksiyası ilə əlaqədar ARMB-nin tələblərinə uyğun olduğunu və risklərin idarə edilməsi və daxili nəzarət sistemlərinin əməliyyatların həcmi, xarakteri və mürəkkəbliyinə müvafiq olduğunu hesab edir.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Risqlərin idarə edilməsi siyasəti və prosedurları

Cəmiyyətin üzləşdiyi riskləri müəyyən etmək, təhlil etmək və idarə etmək, müvafiq risk limitlərini və nəzarəti müəyyən etmək, risk səviyyələrinə və limitlərə riayət olunmasına davamlı olaraq nəzarət etmək məqsədi daşıyan risklərin idarə edilməsi şöbəsi vardır.

Direktorlar Şurası risklərin idarə edilməsi çərçivəsində nəzarətə, əsas risklərin idarə edilməsinə nəzarətə, risklərin idarə edilməsi siyasətlərinə, o cümlədən, əhəmiyyətli dərəcədə böyük riskə məruz qalmanın təsdiqinə görə məsuliyyət daşıyır.

Baş direktor risklərin azaldılması üzrə tədbirlərin monitorinqi və həyata keçirilməsinə, Cəmiyyətin müəyyən edilmiş risk parametrləri daxilində fəaliyyət göstərməsinin təmin edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. O, həmçinin, ARMB-nin müəyyən etdiyi risk hədlərinə Cəmiyyətin əməl etməsinə nəzarət edir.

Ehtimal olunan kredit zərəri (EOKZ) üzrə ölçümlər – anlayışlar

EOKZ, gələcək pul çatışmazlığının cari dəyərinin (kredit zərərlərinin orta çəkili dəyəri, verilmiş müddətə istifadə edilən müvafiq defolt riskləri ilə) ehtimal olunan təxminidir. EOKZ ölçüsü qərəzsizdir və bir sıra mümkün nəticələrin qiymətləndirilməsi ilə təyin edilir.

Diskont Dərəcəsi – hesabat tarixində ehtimal edilən zərərin indiki dəyərə endirilməsi üçün bir alətdir. Diskont dərəcəsi maliyyə aləti üçün effektiv faiz dərəcəsini (EFD) və ya onun təxmini uyğunlaşdırılmasını əks etdirir.

Ömürlük müddət – EOKZ-nin ölçülməsi üçün maksimal müddət. Sabit ödənişli lizinqlər üçün ömürlük müddət müqavilənin qalan müddətinə bərabərdir.

Ömürlük EOKZ – maliyyə alətinin qalan istifadə müddəti ərzində mümkün olan defolt hallarında baş verən zərərlər.

12 aylıq EOKZ – maliyyə alətləri üzrə defolt hallarının baş verməsi nəticəsində meydana çıxan EOKZ-ni əks etdirən EOKZ-lərin bir qismi, maliyyə alətinin qalan müqavilə müddəti ilə məhdudlaşdıran hesabat tarixindən 12 ay ərzində mümkündür.

Proqnozlaşdırılan məlumat – hər bir portfel seqmenti üçün kredit riskinə və gözlənilən kredit zərərlərinə təsir edən əsas makroiqtisadi dəyişiklikləri ehtiva edən məlumat. 9 sayılı MHBS maddəsinə uyğun olaraq, EOKZ-nin qiymətləndirilməsində geniş konsepsiya, proqnozlaşdırılan məlumatları nəzərdən keçirməkdir.

Kredit Konvertasiya Əmsalı (KKƏ) – balansdankənar məbləğlərin müəyyən edilmiş müddətdə balans maddəsinə çevrilmə ehtimalı olduğunu göstərir. Bu, 12 aylıq və ya ömürlük dövr üçün hesablanı bilər. Həyata keçirilən təhlil əsasında Cəmiyyət, 12 aylıq və ömürlük KKƏ-nin eyni olduğunu ehtimal edir.

Satın alındıqda və ya əldə edildikdə kredit üzrə dəyərsizləşməyə uğramış aktivlər (SƏKD) ilkin tanınmada kredit üzrə dəyərsizləşməyə məruz qalmış maliyyə aktivləridir.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Aşağı kredit riskli maliyyə aktivləri – xarici reyting agentlikləri və ya müvafiq daxili reyting tərəfindən investisiya dərəcəsi verilmiş aktivlər, Azərbaycan Respublikası tərəfindən buraxılmış və manatla irəli sürülmüş borc alətləri, Azərbaycan Respublikasına məxsus şirkətlərə manat ilə verilmiş kreditlər. Maliyyə aktivlərinin öhdəliyin 30 gündən çox olması halında ilkin tanınma tarixindən etibarən kredit riskinə əhəmiyyətli dərəcədə artdıqları ehtimalı təkzib edilməmişdir.

Defolt və kredit üzrə dəyərsizləşməyə məruz qalmış aktiv – defolt vəziyyətində olan kredit aşağıda göstərilən meyarlardan birinə və ya bir neçəsinə cavab verdikdə, “kredit üzrə dəyərsizləşməyə məruz qalmış” aktivin tərifinə uyğunlaşdırılmış hesab olunur:

- borcalanın müqavilə şərtləri üzrə ödənişləri 90 gündən artıq gecikdirməsi;
- Kredit 6 aydan az müddət əvvəl restrukturizasiya olunmuşdur və müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq ödənişlər 31-90 gündən çox gecikmişdir;
- Cəmiyyət borcalanın borcunu əhəmiyyətli zərər ilə satmağı düşünür (borcun əsas məbləğinin və hesablanmış faizlərin 5%-dən çoxu);
- Borcalanın xarici reytingi Caa2-dən aşağıdır;
- Cəmiyyət əsas şablon üzrə defolt reytinginə malik qrupda borcalanı təsnif etmişdir.

Kredit Riskində Əhəmiyyətli Artım (KRƏA) – KRƏA qiymətləndirməsi fərdi və portfel əsasında həyata keçirilir. AD və ya DMGVƏD-də hesablanmış fərdlərə verilmiş kreditlər üçün, KRƏA aşağıda göstərilən şərtlərin monitorinqi əsasında fərdi şəkildə qiymətləndirilir. KRƏA-nın müəyyənləşdirilməsi üçün istifadə edilən meyarlar Cəmiyyətin Risklərin idarə edilməsi şöbəsi tərəfindən uyğunluq üçün mütəmadi olaraq izlənilir və nəzərdən keçirilir.

Cəmiyyət maliyyə alətini aşağıda göstərilən kəmiyyət, keyfiyyət və ya dəstəkləyici meyarlardan birinin və ya bir neçəsinin yerinə yetirildiyi zaman KRƏA-ya uğraması kimi dəyərləndirir.

Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər və hüquqi şəxslər tərəfindən buraxılmış istiqrazlar, banklararası əməliyyatlar və banklar tərəfindən buraxılan istiqrazlar üçün:

- 31-90 gündən artıq gecikdirilmiş;
- 6-30 gündən artıq gecikmiş və restrukturizasiya olunmuş;
- Monitorinqlər borcalanın maliyyə çətinlikləri olduğunu göstərir.

Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər üçün:

- 31-90 gün gecikdirilmiş;
- 6-30 gündən artıq gecikmiş və restrukturizasiya olunmuş;
- Yenidən maliyyələşdirilən kreditlər – borcalanın bütün kreditlərinin bir kreditdə təkrar maliyyələşdirildiyi xüsusi kredit növü;
- Problemlı Kreditlər departamenti tərəfindən kreditin nəzarət siyahısına daxil edilməsi.

KRƏA meyarlarına artıq cavab vermədiyi və bunun ən az 6 ay davam etməsinə dair sübutlar olduqda, alət 1-ci Mərhələyə qaytarılır. Keyfiyyət göstəricisinə əsasən, risk 2-ci Mərhələyə köçürülmüşdürsə, Cəmiyyət göstəricinin mövcud olması və ya dəyişməsi dinamikasını izləyir.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

EOKZ-nin ölçülməsi – qiymətləndirmə üsullarının təsviri

SƏKD olmayan maliyyə aktivləri üçün EOKZ-lər, ümumiyyətlə, ilkin tanınmadan sonra borcalanın kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artıb-artmamasından asılı olaraq, iki müxtəlif vaxt dövründən birində defolt riski əsasında ölçülür. Bu yanaşma EOKZ-nin ölçülməsi üzrə üç mərhələli modeldə ümumiləşdirilə bilər:

- 1-ci Mərhələ: ilkin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşməyə məruz qalmamış maliyyə aləti və onun kredit riski ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artmamışdır; zərərin ödənilməsi 12 aylıq EOKZ-lərə əsaslanır.
- 2-ci Mərhələ: ilkin tanınmadan sonra KRƏA müəyyən edildiyi təqdirdə, maliyyə aləti 2-ci Mərhələyə köçürülmüş, lakin hələ kredit üzrə dəyərsizləşmiş hesab edilməmişdir; zərər üzrə ehtiyat ömürlük EOKZ-lərə əsaslanır.
- 3-cü Mərhələ: maliyyə aləti kredit üzrə dəyərsizləşmişsə, maliyyə aləti daha sonra 3-cü Mərhələyə köçürülür və zərərin ödənilməsi ömürlük EOKZ-lərə əsaslanır.

SƏKD maliyyə aktivləri üçün EOKZ həmşə ömürlük ölçülür (3-cü Mərhələ), buna görə hesabat tarixində Cəmiyyət yalnız ömürlük ehtimal olunan kredit zərərlərindəki məcmu dəyişiklikləri tanıyır.

Cəmiyyət EOKZ ölçülməsi üçün üç ayrı yanaşma həyata keçirə bilər:

- Fərdi əsasda qiymətləndirmə;
- Portfel əsasında qiymətləndirmə: fərdi əsasda, lakin eyni kredit riski parametrləri ilə təxmin edilən daxili reyting. (məsələn DE, DZYZ) eyni kredit riski reytingi və kredit portfelinin həmcins seqmentləri üzrə EOKZ hesablamaları zamanı tətbiq edilir;
- Xarici reytingə əsaslanan qiymətləndirmə.

Cəmiyyət hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlərin aşağıdakı növləri üzrə fərdi əsasda qiymətləndirmə aparır: vahid kredit riski xüsusiyyətlərinə malik kreditlər, fərdi əhəmiyyətli kreditlər və dəyərsizləşmiş kreditlər.

Fərdi əsasda qiymətləndirmə prinsipləri - fərdi əsasda EOKZ qiymətləndirmələri hər bir nəticənin ehtimalına qarşı müxtəlif mümkün nəticələrə görə kredit zərərləri üzrə təxminlərini ölçülməsi ilə həyata keçirilir. Cəmiyyət hər bir kredit üçün ən azı iki mümkün nəticəni müəyyən edir ki, bunlardan biri belə bir ssenarinin ehtimalına baxmayaraq kredit zərərinə səbəb olur. Fərdi qiymətləndirmə əsasən Problemlə Kreditlərlə İş Departamentinin mütəxəssislərinin rəyi əsasında aparılır. Mütəxəssislərin hesabatları qalıqlar və faktiki zərərlər arasındakı fərqi azaltmaq üçün müntəzəm olaraq yoxlanılır.

Ümumiyyətlə, EOKZ aşağıdakı kredit riski parametrlərinin birləşməsidir: DVRMQ, DE və DZYZ (parametrlərin tərifləri yuxarıda göstərilmişdir). EOKZ hesablanması üzrə ümumi yanaşma aşağıda göstərilmişdir. Bu yanaşma portfel əsasında qiymətləndirilmiş məhsullar üzrə və Cəmiyyətin həmin məhsul üzrə borcalanının xüsusi məlumatı əsasında kredit riski reytingi qiymətləndirməsi olan məhsul üzrə tətbiq oluna bilər.

EOKZ növbəti 12 ay və ya ömürlük alətlər üzrə kredit riski parametrlərinin (DVRMQ, DE və DZYZ) proqnozlaşdırılması ilə müəyyən edilir. Bu üç komponent birlikdə artırılır və qalıq ehtimalı (yəni əvvəlki dövrdə ödənilmiş və ya defolt vəziyyətində riskə məruz qalmışdır) üzrə düzəliş edilir. Kredit riski parametrlərinin hesablanması qısa olaraq əsasları aşağıdakılardır.

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

DVRMQ-lər gözlənilən ödəniş profilinə əsasən müəyyən edilir ki, bu da məhsul növünə görə dəyişir:

- məhsulların və birməbləqli ödəmə kreditlərinin amortizasiyası üçün DVRMQ, borcalanın 12 aylıq və ya ömürlük əsasda borclu olduğu müqavilə ödəmələrinə əsaslanır.
- məhsulların dövrüyyəsi üçün DVRMQ, defolt anına qalmış limitin gözlənilən istifadəsini nəzərə alaraq, cari istifadə edilmiş qalığın alınması və kredit konversiyası əmsalının əlavə edilməsi yolu ilə proqnozlaşdırılır.

EOKZ-lərin hesablanması üçün DE-nin iki növü istifadə edilir: 12 aylıq və ömürlük DE:

- 12 aylıq DE-lər – Defoltun növbəti 12 ay ərzində (və ya maliyyə alətinin qalan ömrü 12 aydan az olduqda) baş verməsi ehtimalı. Bu amil 12 aylıq EOKZ-ləri hesablamaq üçün istifadə edilir. 12 aylıq DE-nin qiymətləndirilməsi ən son mövcud tarixi məlumatlara əsaslanır və lazım olduğu təqdirdə gələcək perspektiv məlumatlar üçün uyğunlaşdırılır.
- Ömürlük DE-lər – Defoltun maliyyə alətinin qalan ömrü üzrə təxmin edilən baş verməsi ehtimalı. Bu amil ömürlük EOKZ-ləri 2-ci Mərhələ riskləri üzrə hesablamaq üçün istifadə edilir. Ömürlük DE-nin qiymətləndirilməsi ən son mövcud tarixi məlumatlara əsaslanır və lazım olduğu təqdirdə gələcək perspektiv məlumatlar üçün uyğunlaşdırılır.

Ömürlük DE-ni hesablamaq üçün, Cəmiyyət 12 aylıq DE-lərin miqrasiya matrislərinə əsasən ekstrapolyasiya edilməsi və tarixi defolt məlumatına əsaslanan ömürlük DE-nin əyrilik əmsalı kimi segment və məhsul növündən asılı olaraq müxtəlif statistik yanaşmalardan istifadə edir. Ömürlük DE hesablamaları üçün, Cəmiyyət tarixi defolt məlumatları və defolt məlumatların mövcud olmadığı uzun müddətlər üçün isə trendlərin ekstrapolyasiyasından istifadə edir.

DZYZ, defolt riski ilə bağlı olaraq Cəmiyyətin yarana bilən zərərlə bağlı gözləntisini əks etdirir. DZYZ, məhsul, mərhələ, girovun və ya digər bu kimi kredit təminatının mövcudluğuna görə fərqli nəticələr göstərir. 12 aylıq və ömürlük DZYZ-lər, defolt hadisəsindən sonra gözlənilən əldə ediləcək vəsaitlərə təsir edən amillər əsasında müəyyən edilir.

- girovun özəl xüsusiyyətlərinə əsasən DZYZ-nin ölçülməsi;
- bərpa statistikasına əsaslanaraq portfel əsasında DZYZ-nin hesablanması;
- fərqli amil və ssenarilərdən asılı olaraq fərdi qaydada müəyyən edilmiş DZYZ.

Cəmiyyətin əməliyyatları ilə əlaqədar olan əsas risklər əsasən aşağıdakılar ilə əlaqədardır:

- Kredit riski;
- Likvidlik riski;
- Bazar riski

Kredit riski

Cəmiyyət kredit riskinə məruz qalır ki, bu da bir tərəfin maliyyə aləti üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi zaman digər tərəfin maliyyə zərərləri ilə üzləşməsi riskidir.

**“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD
MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ**

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Maksimum riskə məruz qalma

Cəmiyyətin kredit riskinə maksimum məruz qalması əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənir və fərdi və ümumi bazar iqtisadiyyatı risklərindən asılıdır.

Coğrafi konsentrasiya

Rəhbərlik, həmçinin qanunvericilik və tənzimləmə sahəsindəki risklərin idarə edilməsinə risklərin Cəmiyyətin fəaliyyətinə təsirinə nəzarət edir. Bu nəzarət mexanizmi Cəmiyyətə Azərbaycan Respublikasındakı investisiya mühitinin dəyişməsindən yaranan ehtimal edilən zərərləri minimal həddə salmağa şərait yaradır.

31 dekabr 2023-cü il və 1 yanvar 2023-cü il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin coğrafi konsentrasiyası müvafiq qeydlərdə açıqlanmışdır.

Likvidlik riski

Likvidlik riski maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ödəmə müddəti uyğun gəlmədikdə müəyyən olunan riskdir. Likvidlik riski Cəmiyyətin Maliyyə departamenti tərəfindən idarə olunur. Cəmiyyətin likvidliyin idarə olunması öhdəliklərin ödənilməsi üçün zəruri olan likvid aktivlərin səviyyəsinin qorunub saxlanması; müxtəlif maliyyə mənbələrinə çıxışın qorunub saxlanması; təəhhüd planlarının maliyyələşdirilməsinin qorunub saxlanması və balans hesabatı likvidlik əmsalına nəzarət tələb edir.

Likvidlik riski üzrə təhlil aşağıdakı cədvəldə təqdim olunmuşdur:

	1 ayadək	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən artıq	31 dekabr 2023-cü il
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	4,730,736	-	-	-	-	4,730,736
Müştərilərə verilmiş kreditlər	4,720	9,440	33,162	7,562	-	54,884
CƏMI MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	4,735,456	9,440	33,162	7,562	-	4,785,620
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ						
Əlaqəli tərəfə ödəniləcək vəsaitlər	-	-	-	-	28,500	28,500
Digər öhdəliklər	9,854	-	-	-	-	9,854
CƏMI MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	9,854	-	-	-	28,500	38,354
Likvidlik boşluğu	4,725,602	9,440	33,162	7,562	(28,500)	
Məcmu likvidlik boşluğu	4,725,602	4,735,042	4,768,204	4,775,766	4,747,266	

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

	1 ayadək	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən artıq	1 yanvar 2023-cü il
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	300,000	-	-	-	-	300,000
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	300,000	-	-	-	-	300,000
Likvidlik boşluğu	300,000	-	-	-	-	-
Məcmu likvidlik boşluğu	300,000	300,000	300,000	300,000	300,000	

Orta effektiv faiz dərəcələri

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2023-cü il tarixinə faiz yaranan aktivlər və öhdəliklər üzrə orta effektiv faiz dərəcələri təqdim olunur. Bu faiz dərəcələri gəlirlilik səviyyələrinin həmin aktivlərin və öhdəliklərin ödəniş müddətinə nisbətən təxminidir.

	2023-cü il Orta effektiv faiz dərəcəsi, % AZN
Faiz yaranan aktivlər	
Müştərilərə verilmiş kreditlər	26%

Faiz dərəcəsi riski

Cəmiyyət ədalətli dəyər faiz dərəcəsi riskini bazar şərtlərində mənfi dəyişikliklər nəticəsində yarana biləcək potensial zərərlərin dövrü qiymətləndirməsi əsasında idarə edir. Cəmiyyətin İdarə Heyəti Cəmiyyətin cari maliyyə performansını üzrə monitorinq aparır, Cəmiyyətin ədalətli dəyər faiz dərəcələrində dəyişikliklərə həssaslığını və ədalətli dəyər faiz dərəcələrinin Cəmiyyətin gəlirliliyinə təsirini qiymətləndirir.

Aşağıdakı cədvəldə “risk dəyişənindəki əsaslı mümkün dəyişikliklər” əsasında müəyyən edilmiş faiz dərəcəsi riskinin həssaslıq təhlili təqdim olunur. Bu dəyişikliklərin səviyyəsi əsas rəhbərlik tərəfindən müəyyən edilir və əsas rəhbər heyətə təqdim edilən risk hesabatlarında əks olunur.

Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir:

	31 dekabr 2023-cü il tarixinə		1 yanvar 2023-cü il tarixinə	
	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Müştərilərə verilmiş kreditlər	549	(549)	-	-
Vergidən əvvəlki mənfəətə xalis təsir	549	(549)	-	-

“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)

Valyuta riski

Valyuta riski xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklər səbəbindən maliyyə alətinin dəyərinin fərqli olacağı riskdir. Cəmiyyət ilkin maliyyə vəziyyəti və pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə qüvvədə olan xarici valyuta məzənnəsi dərəcələrində dalğalanmaların təsirinə məruz qalır.

31 dekabr 2023-cü il və 1 yanvar 2023-cü il tarixlərinə Cəmiyyətin maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilə əlaqədar valyuta riskləri müvafiq qeydlərdə açıqlanmışdır.

20. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Ədalətli dəyər, məcburi satış və ya ləğv etmə halları istisna olmaqla, maliyyə alətinin maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyatda mübadilə edilə biləcəyi məbləğdir və aktiv kotirovka edilmiş bazar qiyməti ilə ən yaxşı şəkildə təsdiqlənir.

Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri Cəmiyyət tərəfindən onun fəaliyyət göstərdiyi mövcud bazar məlumatlarından və müvafiq qiymətləndirmə metodologiyalarından istifadə etməklə müəyyən edilmişdir. Bununla belə, təxmin edilən ədalətli dəyəri müəyyən etmək məqsədilə bazar məlumatlarını şərh etmək üçün mütləq mühakimə tələb olunur. Azərbaycan Respublikası inkişaf etməkdə olan bazarın bəzi xüsusiyyətlərini nümayiş etdirməkdə davam edir və iqtisadi şərtlər maliyyə bazarlarında fəaliyyətin həcmi məhdudlaşdırmağa davam edir. Bazar kotirovkaları köhnəlmiş ola və ya çətin satış əməliyyatlarını əks etdirə, buna görə də, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini əks etdirməyə bilər. Rəhbərlik maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin qiymətləndirilməsində bütün mövcud bazar məlumatlarından istifadə edir.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında ilkin hesabatda ilkin dəyər və ya amortizasiya olunmuş dəyerdə tanınan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyəri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il	
	Balans dəyəri	Ədalətli dəyər
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	4,730,736	4,730,736
Müştərilərə verilmiş kreditlər	54,884	54,884
Əlaqəli tərəflərə ödəniləcək vəsaitlər	28,500	28,500
Digər öhdəliklər	9,854	9,854

1 yanvar 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında ilkin hesabatda ilkin dəyər və ya amortizasiya olunmuş dəyerdə tanınan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyəri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	1 yanvar 2023-cü il	
	Balans dəyəri	Ədalətli dəyər
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	300,000	300,000

**“CASPIAN FINANCE BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD
MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ**

**İLKİN MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd edilmədiyi halda, Azərbaycan manatı ilə)**

Aşağıdakı cədvəllər ədalətli dəyərle ölçülməyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən edir və onların hər birinin 31 dekabr 2023-cü il tarixinə ədalətli dəyər ölçüsünü aşağıda təsnif edilmiş ədalətli dəyər iyerarxiyası səviyyəsi ilə təhlil edir:

	Qiymətləndirmə tarixi	Aşağıdakılardan istifadə etməklə ədalətli dəyərin ölçülməsi			Cəmi
		Fəal bazarda təyin olunmuş qiymətlər (1-ci səviyyə)	Müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli məlumatlar (2-ci səviyyə)	Müşahidə edilə bilməyən əhəmiyyətli məlumatlar (3-cü səviyyə)	
Ədalətli dəyərləri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	31 dekabr 2023-cü il	4,730,736	-	-	4,730,736
Müştərilərə verilmiş kreditlər	31 dekabr 2023-cü il	-	-	54,884	54,884
Ədalətli dəyərləri açıqlanan öhdəliklər					
Əlaqəli tərəflərə ödəniləcək vəsaitlər	31 dekabr 2023-cü il	-	-	28,500	28,500
Digər öhdəliklər	31 dekabr 2023-cü il	-	-	9,854	9,854

Aşağıdakı cədvəllər ədalətli dəyərle ölçülməyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən edir və onların hər birinin 1 yanvar 2023-cü il tarixinə ədalətli dəyər ölçüsünü aşağıda təsnif edilmiş ədalətli dəyər iyerarxiyası səviyyəsi ilə təhlil edir:

	Qiymətləndirmə tarixi	Aşağıdakılardan istifadə etməklə ədalətli dəyərin ölçülməsi			Cəmi
		Fəal bazarda təyin olunmuş qiymətlər (1-ci səviyyə)	Müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli məlumatlar (2-ci səviyyə)	Müşahidə edilə bilməyən əhəmiyyətli məlumatlar (3-cü səviyyə)	
Ədalətli dəyərləri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1 yanvar 2023-cü il	300,000	-	-	300,000

21. HESABAT TARİXİNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

28 mart 2024-cü il tarixinə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı yenidən maliyyələşdirmə dərəcəsinə 7.5%-dək artırmışdır.